

Milieueffectrapport De Buitenlanden

Strategisch Groenproject tussen IJ en Z

Definitief

Gemeente Beverwijk
Postbus 450
1940 AL Beverwijk

Grontmij Nederland bv
Alkmaar, 31 oktober 2006

Verantwoording

Titel : Milieueffectrapport De Buitenlanden
Subtitel : Strategisch Groenproject tussen IJ en Z
Projectnummer : 196999
Referentienummer : 306020
Revisie : D01
Datum : 31 oktober 2006

Auteur(s) : ir. I.L. Mijnders, drs. L. Peijs, ir. J.A.M. Schaminée
E-mail adres : inge.mijnders@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing. B. de Vries
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : drs. R.J. Jonker
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
E noordwest@grontmij.nl

5.5.2	Water.....	55
5.6	Effectbeperkende maatregelen.....	56
6	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	59
6.1	Huidige situatie.....	59
6.2	Autonome ontwikkeling	66
6.3	Beoordelingscriteria.....	66
6.4	Effectbeschrijving.....	66
6.5	Effectbeoordeling	68
6.6	Effectbeperkende maatregelen.....	69
7	Landbouw	71
7.1	Huidige situatie.....	71
7.2	Autonome ontwikkeling	73
7.3	Beoordelingscriteria.....	74
7.4	Effectbeschrijving.....	74
7.5	Effectbeoordeling	75
7.6	Effectbeperkende maatregelen.....	76
8	Natuur en ecologie	77
8.1	Huidige situatie.....	77
8.2	Autonome ontwikkeling	83
8.3	Beoordelingscriteria.....	83
8.4	Effectbeschrijving.....	84
8.5	Effectbeoordeling	88
8.6	Effectbeperkende maatregelen.....	88
9	Verkeer, ontsluiting en parkeren.....	92
9.1	Huidige situatie.....	92
9.2	Autonome ontwikkeling	93
9.3	Beoordelingscriteria.....	94
9.4	Effectbeschrijving.....	94
9.5	Effectbeoordeling	97
9.6	Effectbeperkende maatregelen.....	98
10	Woon- en leefmilieu	100
10.1	Huidige situatie.....	100
10.2	Autonome ontwikkeling	104
10.3	Beoordelingscriteria.....	105
10.4	Effectbeschrijving.....	105
10.5	Effectbeoordeling	109
10.6	Effectbeperkende maatregelen.....	110
11	Ontwikkeling en effecten van het meest milieuvriendelijk alternatief	112
11.1	Inleiding	112
11.2	Meest milieuvriendelijk alternatief.....	113
11.3	Effectbeoordeling meest milieuvriendelijk alternatief.....	115
12	Vergelijking van alternatieven.....	118
13	Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma	120
13.1	Algemeen.....	120
13.2	Leemten in kennis.....	120
13.3	Aanzet evaluatieprogramma	121

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	9
1 Inleiding	17
1.1 Achtergrond.....	17
1.2 Plan- en studiegebied in het kader van het MER.....	17
1.3 Voorgenomen activiteit.....	19
1.4 Doel en procedure van de m.e.r.	19
1.5 Inspraak.....	21
1.6 Leeswijzer.....	21
2 Probleemschets en doelstelling	23
2.1 Probleemschets.....	23
2.2 Nadere recreatieve probleemanalyse	24
2.3 Doelen.....	27
3 Beleidskader en besluitvorming	29
3.1 Beleidskader	29
3.2 Besluitvorming	32
3.2.1 Proces tot nu toe.....	32
3.2.2 MER en bestemmingsplan	33
3.2.3 Genomen en te nemen besluiten	33
4 Voorgenomen activiteit en alternatieven	35
4.1 Algemeen.....	35
4.2 Ontwikkelingsprogramma De Buitenlanden.....	35
4.3 Planalternatief inrichting van De Buitenlanden.....	37
4.3.1 Uitgangspunten en randvoorwaarden	37
4.3.2 Visie.....	40
4.3.3 Het planalternatief	41
4.4 Nulalternatief.....	43
4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	43
4.6 Wijze van effectbeoordeling.....	43
5 Bodem en water	45
5.1 Huidige situatie.....	45
5.1.1 Bodem.....	45
5.1.2 Water.....	47
5.2 Autonome ontwikkeling	50
5.2.1 Bodem.....	50
5.2.2 Water.....	50
5.3 Beoordelingscriteria.....	51
5.4 Effectbeschrijving.....	51
5.4.1 Bodem.....	51
5.4.2 Water.....	52
5.5 Effectbeoordeling	54
5.5.1 Bodem.....	54

Geraadpleegde literatuur	122
Begrippen- en afkortingenlijst.....	124

Bijlage 1: Beleidsanalyse

Bijlage 2: Themakaarten uit het Masterplan

Bijlage 3: Uitgangspunten Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier t.b.v. Watertoets

Bijlage 4: Luchtkwaliteitsonderzoek

Bijlage 5: Geuronderzoek

Bijlage 6: Resultaten geluidsberekeningen

Samenvatting

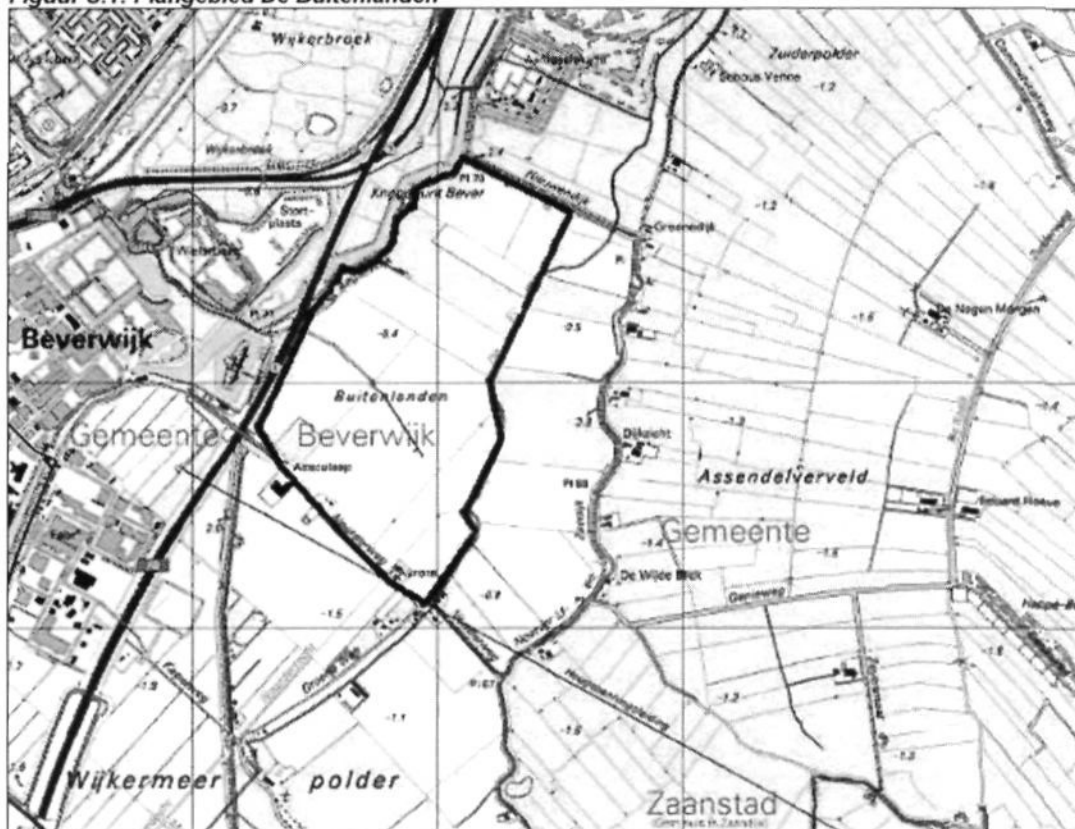
Aanleiding voor het project

In de regio's IJmond en Zaanstad bestaat een tekort aan recreatieve voorzieningen, gericht op recreatie in de buitenruimte: wandelen, fietsen, en dergelijke. De toename van het aantal inwoners door de ontwikkeling van de Vinex-wijken Broekpolder (gemeente Beverwijk) en Saendelft (gemeente Zaanstad) versterkt de behoefte aan dergelijke voorzieningen. Daarom heeft het Rijk in de actualisatie van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening (VINAC, 1998), de voorloper van de recente Nota Ruimte, in deze regio zoekgebieden aangewezen om deze recreatieve functies in te ontwikkelen.

In de Regio is dit opgepakt met de uitwerking van het Strategisch Groenproject (SGP) 'Tussen IJ en Z'. In dit SGP is vastgelegd dat er 310 ha recreatiegebied wordt ontwikkeld, waarvan circa 100 hectare bij Beverwijk, circa 150 hectare bij Zaanstad, en 60 hectare als verbindingsgroen. Dit zijn wandel- en fietspaden in combinatie met ecologische verbindingzones.

De 100 hectare binnen de gemeente Beverwijk en een gedeelte van het verbindingsgroen (circa 15 hectare) zijn uitgewerkt in het project 'De Buitenlanden'. De ligging van De Buitenlanden is aangegeven in figuur S.1.

Figuur S.1: Plangebied De Buitenlanden

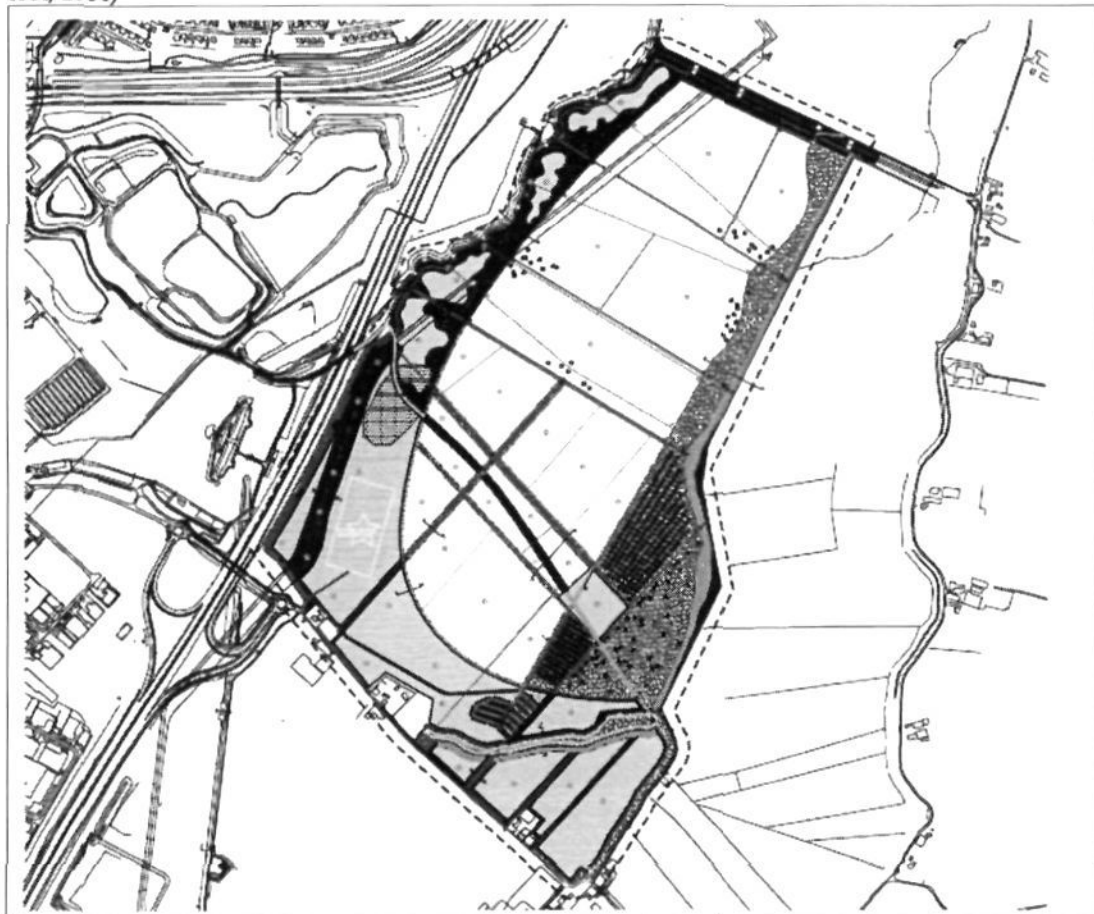
Het plangebied voor de Buitenlanden heeft nu een agrarische functie. Voordat het project kan worden gerealiseerd moet gemeente Beverwijk een nieuw bestemmingsplan voor het gebied vaststellen. Het vaststellen van dit Bestemmingsplan is conform het Besluit milieueffectrapportage een m.e.r.-plichtig besluit aangezien het gaat om een voorziening met een oppervlakte van meer dan 50 ha. Om die reden is onderhavig MER opgesteld.

Doelstelling van het MER is het verschaffen van informatie waarmee het milieubelang in de besluitvorming over het Bestemmingsplan volwaardig kan worden meegenomen.

Beschrijving van het plan

In het gebied komt ruimte voor verschillende recreatieve activiteiten. De nadruk ligt op recreatie door natuur- en landschapsbeleving voor 1.000-2.000 bezoekers per dag. Het wordt geen attractiepark, al is er wel ruimte voor kleinschalige evenementen (maximaal 2.500 bezoekers). Ook is er enige ruimte voor verblijfsrecreatie zoals een camping. De inrichting van het gebied is aangegeven in figuur S.2.

Figuur S.2: Planalternatief - Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan (Peter Verkade Landschapsarchitect, 2006)

De belangrijkste planonderdelen zijn:

- groenvoorzieningen met wandel- en fietspaden en recreatieve voorzieningen;
- recreatieboerderij/educatiecentrum (een centrale publieksfunctie) met eventueel horecavoorziening, manege en/of een evenemententerrein voor kleinschalige evenementen;
- parkeerterrein;
- ecologische verbindingszone langs De Kil;
- baggerdepot voor schone tot lichtverontreinigde baggerspecie (klasse 0, 1 en 2).

De groenvoorziening bestaat uit bos (het grijze vlak aan de zuid- en westkant) en afwisselend laag groen in de zone langs de Kil. Deze zone heeft ook een functie als ecologische verbinding. Het middendeel wordt ingericht als weide en akkers en met ruimte voor 'tuinen' (bijvoorbeeld voorbeeldtuinen of pluktuinen - het worden géén volkstuinen). Door het gebied heen komt een netwerk van wandel- en fietspaden.

Centraal gelegen komt een recreatieboerderij met horecafaciliteiten. Hier vinden de meer intensieve vormen van recreatie een plek, en er is tevens ruimte voor verblijf. De parkeervoorziening voor het recreatiegebied is verdekt in het bosgebied aangelegd.

Een van recreatie afwijkende functie is het baggerdepot. Deze ligt in het bos in de zuidwesthoek van het plangebied. Dit depot is bedoeld voor schone tot lichtverontreinigde specie uit watergangen binnen de gemeente Beverwijk. De gemeente heeft dit depot nodig om de eigen watergangen op een goede manier te kunnen beheren.

Alternatieven en varianten

In het kader van milieueffectrapportage moet onderzoek worden verricht naar realistische alternatieven en varianten voor het voornemen. Is een andere invulling van het gebied denkbaar die tegemoet komt aan de primaire doelstelling (recreatie) maar met minder negatieve dan wel meer positieve effecten op de omgeving. Omdat voor het opstellen van het MER al een langdurig planproces is doorlopen, is er voor gekozen om in het MER geen nieuwe varianten voor de inrichting van het gebied te ontwikkelen. Wel is naast het hiervoor gepresenteerde planalternatief het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) ontwikkeld. In het MMA is voornamelijk gezocht naar optimalisatie van natuurwaarden en cultuurhistorische waarden en naar beperking van de effecten van de meer intensieve recreatieve activiteiten.

Het MMA is gebaseerd op een ontwikkeling op basis van de meest natuurlijke situatie van het watersysteem in het gebied. Dit betreft een brak watersysteem, onder invloed van het brakke milieu van het Noordzeekanaal en zout kwelwater in de lage polders. In het planalternatief is verbrakking van en via De Kil niet mogelijk omdat de gronden aan de andere kant van de Kil in agrarisch gebruik blijven. Voor de landbouwfunctie is zoet water noodzakelijk. Indien op de langere termijn deze functie verdwijnt en wordt vervangen door een functie die wel brak water toelaat kan het watersysteem in de hele polder verbrakt worden en tevens een meer flexibel peilbeheer worden ingevoerd.

Maatregelen die leiden tot de inlaat van brak water (Noordzeekanaal) combineren met vismigratie liggen voor de hand en sluiten aan bij het beleidsvoornemen van het Hoogheemraadschap, vastgelegd in het Waterhuishoudingsplan. Dit biedt voor het aspect natuur kansen op heldere sloten vol met kreeftjes en garnaaltjes met specifieke plantensoorten. Planten als Heemst en Echt Lepelblad horen hier thuis. Vissen die dan voor kunnen komen zijn Haring, Spiering, Bot en Aal.

Realisatie van een brak watersysteem is op korte termijn gezien de effecten op de landbouw (verzilting) niet realistisch. Op langere termijn ontstaan wellicht wel mogelijkheden. Vooralsnog is er echter geen ruimtelijk beleid vastgesteld op basis waarvan te verwachten is dat de landbouw zich helemaal terugtrekt uit de Wijkermeerpolder.

Aanvullend aan de verbrakking zijn in het MMA de volgende maatregelen opgenomen.

Bodem en water

- Er wordt bij de planontwikkeling rekening mee gehouden dat in de toekomst eventueel een hoger streefpeil mogelijk is en wellicht flexibel peilbeheer wordt toegepast. In het huidige ontwerp worden de fietspaden momenteel verhoogd aangelegd. Bij de keuze van vegetatie en bomen moet gekozen worden voor soorten die bestendig zijn tegen brak (grond)water.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

- Het creëren van het bos zou vanuit historisch-geografisch opzicht een kans kunnen zijn om het schootsveld van het Fort Aagtendijk zichtbaar te maken. In het planalternatief wordt de relatie tussen het fort en het plangebied doorbroken door de aanleg van het bos. Een zichtrelatie vanuit het gebied naar het Fort komt het gebied ten goede.
- Het schootsveld van het fort is een reeds bestaande, zij het onzichtbare, lijn in het landschap. Door verwijzingen vanaf het fort (bijvoorbeeld door informatieborden en het creëren van zichtlijnen) kan de relatie tussen het fort en het schootsveld zichtbaar worden gemaakt.

Natuur en ecologie

- Verbreden van watergangen en realiseren van meer flauwe oevers ten behoeve van leefgebied voor amfibieën en oevergebonden vegetaties.
- De zogenaamde struinpaden in het noordelijk deel van het plangebied worden tijdens het broedseizoen van de weidevogels afgesloten.
- De aansluiting met het natuurontwikkelingsgebied ten oosten van de A9 (aan de noordwest en noordzijde van de Aagtendijk) wordt versterkt door één of meerdere van de oost-west lopende sloten in de tussen De Kil en Sint Aagtendijk te verbreden en te voorzien van een afgevlakte oever voor een brede rietzone.
- Bij de tunnel onder de A9 aan de Aagtendijk wordt een geleidende structuur aan beide zijden aangebracht, waardoor de functie als faunapassage wordt versterkt.
- Er wordt gekozen voor aanplant van bomen (els of berk) die relatief laag blijven in het bos/struweel.
- De boomopstanden en het struweel wordt een meer 'open' karakter (geen aaneengesloten structuur) gegeven. Dit kan bijvoorbeeld door relatief smalle overlappende lijnstructuren te creëren.

Verkeer, ontsluiting en parkeren

- Op locaties waar de kans op ontmoetingen tussen fietsers en landbouwverkeer relatief groot is wordt met behulp van grastegels of vergelijkbare middelen een stevige berm gemaakt waardoor uitwijken beter mogelijk is.
- Om wild parkeren op drukke momenten te voorkomen worden er gebieden (graslanden) aangewezen die bij evenementen als parkeervoorziening gebruikt kunnen worden.
- Bij evenementen komt er een speciale vervoersvoorziening (bijvoorbeeld busjes, of koetsen bij een countryfair) vanuit Beverwijk.

Woon- en leefmilieu

- In het MMA wordt voor het depot een afstand van 50 meter aangehouden tot de meest nabijgelegen bebouwing.

Effecten van het planalternatief en het MMA

De ontwikkeling van het recreatiegebied De Buitenlanden leidt tot effecten op het ruimtegebruik en op verschillende milieuaspecten. Onderstaand zijn deze effecten samengevat.

Effecten op bodem en water

Lokaal treden veranderingen in de bodemopbouw op; er zijn geen negatieve effecten op de bodemkwaliteit. De waterberging in het gebied neemt toe en de doorspoelbaarheid van het gebied wordt vergroot. De effecten op de waterkwaliteit zijn positief door de meer natuurlijke omstandigheden in het gebied.

Effecten op landschap, cultuurhistorie en archeologie

De ontwikkeling van het bos resulteert in een negatief effect op de structuur en de openheid van het landschap. Het bos is op deze locatie een landschapsvreemd element. Bij de inrichting van het gebied bestaat er aandacht voor het behoud of de ontwikkeling van archeologische en cultuurhistorische waarden in het gebied. In het MMA is hier ten aanzien van het schootsveld van het Fort Aagtendijk meer aandacht voor, de relatie tussen het fort en het schootsveld wordt inzichtelijk gemaakt. De recreatieve waarde van het gebied neemt, in lijn met de projectdoelstellingen, aanmerkelijk toe.

Effecten op de landbouw

De bestaande agrarische bedrijfsvoering in het plangebied wordt beëindigd, dit heeft een beperkt negatief effect op de toeleverende bedrijven. Agrariërs aan de overkant van de Kil hebben zorg over hun productieomstandigheden onder invloed van het bos en de natuurlijke vegetaties langs de Kil. Door de voorgestelde maatregelen in het MMA kunnen de effecten op de agrarische bedrijfsvoering beperkt worden.

Effecten op de natuur

De ontwikkeling van het gebied heeft negatieve effecten op het leefgebied voor weidevogels door toename van verstoring. Het leefgebied voor bos- en struweelvogels en voor vissen, amfibieën en planten neemt echter toe. Door realisatie van de ecologische verbindingzone langs De Kil wordt een bijdrage geleverd aan het ecologische netwerk. Er is geen sprake van vernietiging van leefgebieden, ook is er geen sprake van verdroging. In het MMA bestaat meer aandacht voor de ontwikkeling van ecologische waarden en ook voor een toenemende ecologische diversiteit door de ontwikkeling van een brak watersysteem.

Effecten op het verkeer

De verkeersintensiteiten op de Noorderweg aan de rand van het plangebied nemen op drukke dagen met circa 30% aanzienlijk toe. De invloed op de overige wegen is beperkt aangezien het grootste deel van het verkeer zich via de Noorderweg over het onderliggend wegennet in het stedelijk gebied afwikkelt. Op de A9 wordt nauwelijks extra verkeer verwacht, dit vanwege de lokale functie van het recreatiegebied.

Door de toename van fietsverkeer in het gebied kunnen vaker conflicten met landbouwverkeer optreden, dit geeft een negatief effect op de verkeersveiligheid. Het aantal gereserveerde parkeerplaatsen lijkt aan de krappe kant, waardoor er een risico op wild parkeren langs de Noorderweg of in het bosgebied ontstaat. In het MMA wordt hiervoor een 'overloop' parkeervoorziening voor aangewezen. Het gebruik van het baggerdepot leidt tot circa 4 vrachtautobewegingen per uur per richting (gedurende 3 maanden per jaar) over het eerste gedeelte van de Noorderweg.

Effecten op het woon- en leefmilieu

De toename van het verkeer leidt tot een beperkte toename van geluidhinder en luchtverontreiniging, vooral langs de Noorderweg. Ten aanzien van geluid is er op de Noorderweg sprake van overschrijding van de 50 dB(A) contour bij 3 woningen in de huidige situatie, bij planontwikkeling verandert dit niet. Wel geldt dat in de huidige situatie de 55 dB(A) contour niet wordt overschreden, bij planontwikkeling geldt dat 2 woningen binnen deze contour komen te liggen. De verkeerstoename leidt voor het overige niet tot problemen ten aanzien van de vigerende normstelling. Er is geen geurhinder van de baggerstort bij de woningen en bij de recreatieboerderij te verwachten.

In onderstaande tabel zijn de effecten van het planalternatief en het MMA beoordeeld.

Tabel S.1: Vergelijking alternatieven

Aspect	Criterium	Planalternatief	MMA
bodem en water	• bodemopbouw	0/-	0/-
	• bodemkwaliteit	0	0
	• grondbalans	0	0
	• waterkwantiteit	+	+
	• waterkwaliteit	0/+	+
	• afvalwaterketen	0	0
	• waterkeringen	0	0
	• beheer en onderhoud	0	0
landschap, cultuurhistorie en archeologie	• visueel ruimtelijke verschijningsvorm	-	0/-
	• cultuurhistorische waarden	+	+
	• archeologische waarden	+	+
	• recreatieve waarden	++	++
landbouw	• landbouwstructuur	--	--
	• agrarische bedrijfsvoering	-	-
	• toelevering	0/-	0/-
	• waterhuishoudkundige situatie	0	-
natuur en ecologie	• vernietiging fauna en flora	+	+
	• verstoring fauna en flora	0/-	0
	• versnippering	+	++
	• verdroging	0/+	0/+
verkeer, ontsluiting en parkeren	• bereikbaarheid	+	+
	• verkeersintensiteiten	0/-	0/-
	• langzaam verkeerroutes	+	+
	• verkeersveiligheid	0/-	0
	• parkeren	0/-	0
	• vrachtverkeer	0/-	0/-
woon-, werk- en leefmilieu	• verandering luchtkwaliteit	0/-	0/-
	• verandering geurbelasting	0/-	0
	• verandering geluidsbelasting	0/-	0/-
	• verandering externe veiligheid	0	0
	• bedrijfs- en milieuzonering	0	0
	• kabels en leidingen	0	0

Maatregelen uit het MMA kunnen in het vervolg in de r.o.-procedures hun vertaling krijgen in de planontwikkeling. Het Bevoegd Gezag zal aangeven welke aanvullende maatregelen zij in De Buitenlanden doorgevoerd wil hebben.

Leemten in kennis

De leemten in kennis zijn vooral gerelateerd aan het voorkomen van archeologische waarden. Er zal nader onderzoek plaatsvinden naar aanwezige waarden, specifiek op die locaties waar grondroerende werkzaamheden worden uitgevoerd.

De eventuele effecten van het ontwikkelen van ecologische waarden op omliggende agrarische bedrijven moet nader onderzocht worden.

De Milieudienst adviseert om bij de ontwikkeling van De Buitenlanden gebruik te maken van de bodemkwaliteitskaart; deze is nog niet beschikbaar. Op basis van de bodemkwaliteitskaart moet bepaald worden of aanvullende bodemonderzoeken noodzakelijk zijn.

Aanzet evaluatieprogramma

Het evaluatieprogramma zal zich richten op de volgende punten:

- monitoring van de ontwikkeling van de bezoekersaantallen;
- monitoring van effecten op archeologische waarden gedurende de realisatie van De Buitenlanden;
- monitoring van eventuele effecten van de ontwikkeling van ecologische waarden op omliggende agrarische bedrijven;
- monitoring van de effecten van de voorgenomen activiteit op de weidevogelstand;
- complete monitoring van de natuurwaarden in het gebied;
- monitoring van eventuele geurhinder door het baggerdepot;
- monitoring van de waterkwaliteit bij lozing van het water vanuit het baggerdepot.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In 2002 is een Gebiedsperspectief opgesteld voor het 'Strategisch Groenproject tussen IJ en Z'. Dit Strategisch Groenproject (SGP) is gericht op de aanleg van circa 310 hectare nieuw recreatief groen op het grondgebied van de gemeenten Zaanstad, Beverwijk, Heemskerk en Uitgeest. Het aan te leggen groen moet de grote recreatieve tekorten in de regio opheffen en goed aansluiten op de nieuwe verstedelijkingslocaties Saendelft (6.500 woningen) en Broekpolder (3.200 woningen).

In het kader van het 'Strategisch Groenproject tussen IJ en Z' is door Vista een inrichtingsplan voor het groengebied De Buitenlanden¹ gemaakt. Het inrichtingsplan door Vista is in april 2005 bekrachtigd door de Stuurgroep van het Strategisch Groenproject². In juli 2005 is het plan vastgesteld door het college van B&W en in september 2005 door de gemeenteraad van Beverwijk.

Het inrichtingsplan is door Peter Verkade Landschapsarchitect verder uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan (juni 2006). Het Voorontwerp Inrichtingsplan vormt het planalternatief in voorliggend MER. In hoofdstuk 4 is het Voorontwerp Inrichtingsplan versus Planalternatief beschreven, ook zijn in dat hoofdstuk de overwegingen en visie bij het Voorontwerp Inrichtingsplan toegelicht.

1.2 Plan- en studiegebied in het kader van het MER

Het plangebied De Buitenlanden maakt deel uit van de Wijkerpolder, omvat ongeveer 115 hectare en is momenteel grotendeels in agrarisch gebruik. Het plangebied is globaal als volgt begrensd (zie figuur 1.1):

- in het noorden door de Nieuwendijk;
- in het westen door de A9 en de St. Aagtendijk;
- in het zuiden door de Noorderweg en de Vonderweg;
- in het oosten door de waterloop de Kil.

Het plangebied betreft het gebied waarbinnen inrichtingsmaatregelen, in het kader van het project De Buitenlanden getroffen worden. De inrichtingsmaatregelen kunnen, behalve op het plangebied, ook effecten hebben op omliggende gebieden; dit grotere gebied betreft het studiegebied voor deze MER. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen, afhankelijk van de reikwijdte van de milieueffecten. In geval van twijfel over de omvang van het

¹ De Buitenlanden vormt het westelijk deel van het Strategisch Groenproject in de gemeente Beverwijk. Naast De Buitenlanden wordt in het kader van het Strategisch Groenproject aan recreatief groen nabij Saendelft en aan zogenaamd verbindingsgroen tussen beide recreatieve groengebieden gewerkt.

² In het Strategisch Groenproject zijn vertegenwoordigd: Regio IJmond, Provincie Noord-Holland, gemeente Beverwijk, gemeente Heemskerk, gemeente Zaanstad, gemeente Uitgeest, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Dienst Landelijk Gebied (DLG), Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer en LTO-Noord.

spelen in de vormgeving. Ook de ecologische verbinding tussen het Alkmaardermeer en het Noordzeekanaal zal moeten worden ingepast. Dat betekent dat belangrijke groen- en waterstructuren in stand blijven, ook bij een functiewijziging van de Wijkermeerpolder ten zuiden van de Noorderweg. Tenslotte zal een goede ruimtelijke overgang gecreëerd moeten worden naar de aangrenzende gebieden en functies, zoals De Buitenlanden.

Provincie Noord-Holland heeft het voorstel om de Stelling van Amsterdam – Wijkermeer is onderdeel daarvan - als Nationaal Landschap aan te duiden. Hiervoor is een streekplanherziening noodzakelijk. De consequenties van aanwijzing als Nationaal Landschap voor de Wijkermeer zijn op dit moment niet duidelijk.

In de vigerende bestemmingsplannen (van Zaanstad en Beverwijk) heeft het gebied een agrarische bestemming. De gemeenten Zaanstad en Beverwijk geven ontwikkelingsmogelijkheden aan de landbouw in het gebied tot het moment dat de noodzaak is aangetoond dat de Wijkermeerpolder ten zuiden van de Noorderweg een industriële bedrijfsbestemming krijgt. In de autonome ontwikkeling in het kader van dit MER wordt uitgegaan van de huidige agrarische bestemming. De geschetste ontwikkelingen ten aanzien van de Wijkermeer hebben tot gevolg dat planologische onzekerheid op de langere termijn vooralsnog blijft bestaan.

1.3 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteiten in het kader waarvan voorliggend MER is opgesteld betreft de realisatie van het groengebied De Buitenlanden, als onderdeel van het 'Strategisch Groenproject tussen IJ en Z'.

In het inrichtingsplan voor De Buitenlanden worden de volgende planonderdelen onderscheiden:

- groenvoorzieningen met wandel- en fietspaden en recreatieve voorzieningen;
- een recreatieboerderij, educatiecentrum met eventueel camping, manege en/of horecavoorziening - bij de recreatieboerderij eventueel een evenemententerrein voor kleinschalige evenementen;
- een woning ten behoeve van de recreatieboerderij;
- een parkeerterrein;
- een baggerdepot voor schone tot lichtverontreinigde baggerspecie klasse 0, 1 en 2.

In hoofdstuk 4 is de voorgenomen activiteit nader toegelicht.

1.4 Doel en procedure van de m.e.r.

Verplichting tot het doorlopen van de m.e.r.-procedure

Voor het plangebied moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Het plangebied is circa 115 hectare groot; dit is inclusief baggerdepot en recreatieboerderij. De aanleg van één of meer recreatieve of toeristische voorzieningen is m.e.r.-plichtig (besluit m.e.r., bijlage C activiteit 10.1) in alle gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een voorziening of een combinatie van voorzieningen die:

- of 500.000 bezoekers of meer per jaar aantrekt;
- of een oppervlakte beslaat van 50 hectare of meer;
- of een oppervlakte beslaat van 20 hectare of meer in een gevoelig gebied.

Aangezien het voornemen in ieder geval aan het tweede criterium voldoet moet de procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.)³ worden gevolgd. Dit betekent dat een milieueffectrapport (MER)⁴ moet worden opgesteld.

De m.e.r.-procedure wordt formeel doorlopen in samenhang met de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan. De gemeenteraad van Beverwijk is daarin bevoegd gezag (BG). Dienst Landelijk Gebied is de initiatiefnemer (IN).

Doel

De centrale doelstelling van een m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke gevolgen voor het milieu. In het MER wordt ingegaan op de te verwachten milieueffecten bij een bepaalde activiteit: in dit geval het realiseren van recreatiegebied De Buitenlanden. Met het MER wordt gezocht naar de meest geschikte of meest wenselijke inrichting van het plangebied.

Verloop van de m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure is gestart met de publicatie van de startnotitie m.e.r. door gemeente Beverwijk op 22 maart 2006. In de startnotitie m.e.r. is aangegeven wat de aard van de voorgenomen activiteit is en welke milieugevolgen onderzocht zouden worden.

De commissie m.e.r. heeft daarna op 26 mei 2006 haar richtlijnen advies uitgebracht. Na de inspraak op de startnotitie m.e.r. en het advies van de onafhankelijke commissie m.e.r. heeft de gemeenteraad van Beverwijk als Bevoegd Gezag de richtlijnen definitief vastgesteld op 12 oktober 2006.

Voor u ligt het MER. Het MER is opgesteld aan de hand van de richtlijnen, beschikbare gegevens, aanvullend onderzoek in het kader van natuur- en watertoets en ten aanzien van de thema's luchtkwaliteit, geluid, geur en archeologie.

De gemeenteraad van gemeente Beverwijk zal dit MER beoordelen op aanvaardbaarheid. Hierbij moet antwoord gegeven worden op de volgende vragen:

- voldoet het rapport aan de wettelijke eisen;
- voldoet het rapport aan de vastgestelde richtlijnen;
- bevat het rapport geen onjuistheden.

Na beoordeling en aanvaarding van het MER door de gemeente wordt het MER openbaar gemaakt door publicatie. Na de bekendmaking volgt een periode van advisering en inspraak. De mogelijkheid tot inspraak op het MER wordt via publicatie bekend gemaakt. Tevens wordt door het Bevoegd Gezag een exemplaar van het MER naar de commissie m.e.r. en de overige wettelijke adviseurs gestuurd.

Tot 6 weken na bekendmaking wordt een ieder, inclusief de wettelijke adviseurs, in de gelegenheid gesteld om in te spreken op het MER. Binnen 5 weken na de inspraakperiode brengt de commissie m.e.r. haar toetsingsadvies uit, mede op basis van de binnengekomen inspraakreacties. In het toetsingsadvies zal worden beoordeeld of het MER volledig is en voldoende kwaliteit bevat om tot een afgewogen besluit te komen over het nieuw op te stellen bestemmingsplan.

³ m.e.r. heeft betrekking op de procedure voor de milieueffectrapportage.

⁴ MER heeft betrekking op het milieueffectrapport.

1.5 **Inspraak**

Op het MER is zoals genoemd gedurende 6 weken inspraak mogelijk. In deze weken kunnen reacties op het MER schriftelijk kenbaar worden gemaakt. De inspraakreacties zullen door de commissie m.e.r. worden betrokken bij de beoordeling van het MER.

Inspraakreacties kunnen gedurende de inspraakperiode worden ingediend bij:

Gemeente Beverwijk
t.a.v. de heer A. van Dongen
Postbus 450
1940 AL Beverwijk

1.6 **Leeswijzer**

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de probleemanalyse en het doel van de voorgenomen activiteit. In hoofdstuk 3 wordt een overzicht gegeven van het vigerende beleid en de te nemen besluiten. In hoofdstuk 4 is een nadere toelichting op de voorgenomen activiteit opgenomen. Ook zijn in dit hoofdstuk de uitgangspunten bij het planalternatief toegelicht.

In de hoofdstukken 5 tot en met 10 wordt per thema ingegaan op: huidige situatie en autonome ontwikkeling, de toetsingscriteria per thema, de effectbeschrijving en effectbeoordeling en op eventuele effectbeperkende maatregelen. Achtereenvolgens komen de volgende thema's aan de orde:

- bodem, water (hoofdstuk 5);
- landschap, cultuurhistorie en archeologie (hoofdstuk 6);
- landbouw (hoofdstuk 7);
- natuur en ecologie (hoofdstuk 8);
- verkeer, ontsluiting en parkeren (hoofdstuk 9);
- woon-, werk- en leefmilieu (hoofdstuk 10).

Hoofdstuk 11 geeft een totaal beoordeling van het planalternatief en ook is het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) toegelicht. In hoofdstuk 12 zijn het planalternatief en het MMA met elkaar vergeleken. In hoofdstuk 13 zijn de leemten in kennis beschreven en is een aanzet opgenomen voor het evaluatieprogramma.

2 Probleemschets en doelstelling

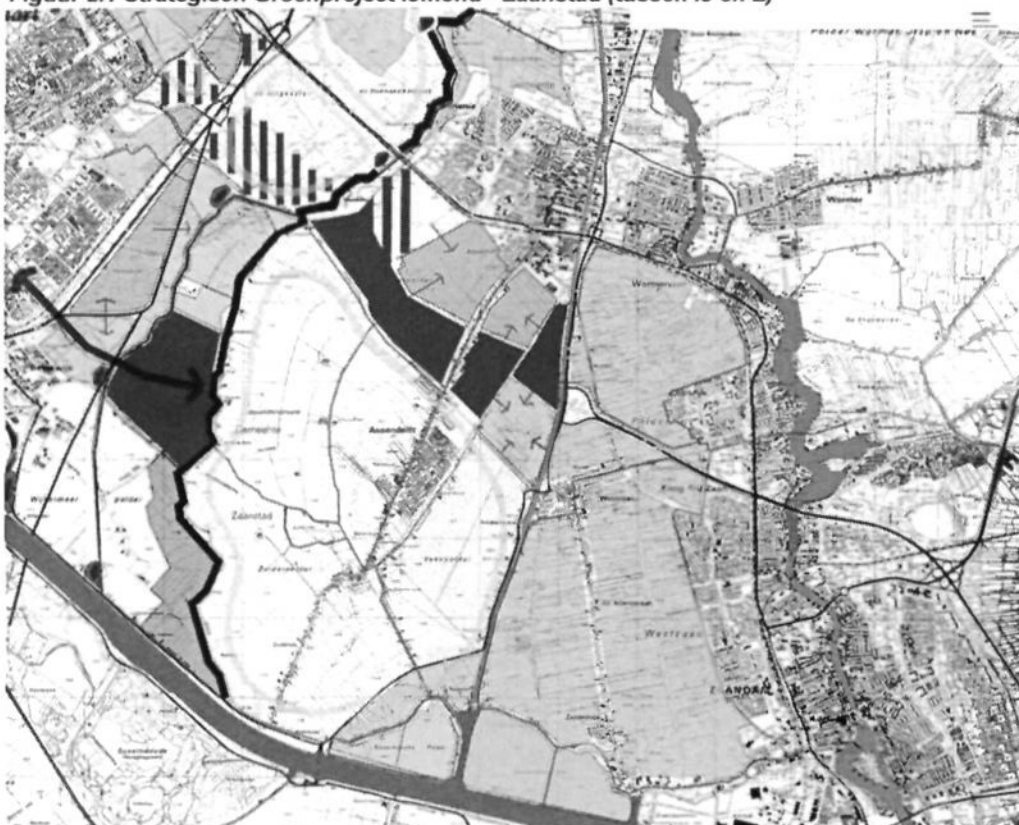
2.1 Probleemschets

In december 1998 heeft de Tweede Kamer besloten om deel 1 van de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening te actualiseren: de VINAC. Onderdeel van de VINAC is de verstedelijkingsopgave die vorm wordt gegeven in de ontwikkeling van de zogenaamde VINEX locaties. In de nabije omgeving van de (nieuwe) stedelijke gebieden moeten voldoende groen- en recreatiegebieden aanwezig zijn.

Het Strategisch Groenproject (SGP) 'tussen IJ en Z' wil in totaal 310 hectare recreatievoorzieningen nabij de VINEX locaties Broekpolder (gemeente Beverwijk) en Saendelft (gemeente Zaanstad) aanleggen. Van deze 310 hectare wordt 250 hectare ontwikkeld als aaneengesloten groen en recreatiegebied ('vlakgroen') verdeeld over Beverwijk (± 100 hectare) en Zaanstad (± 150 hectare) en 60 hectare als verbindingsgroen (wandel- en fietspaden en een ecologische verbindingszone). Groengebied De Buitenlanden omvat ruwweg 110 hectare vlakgroen en 5 hectare verbindingsgroen. (bron: Gebiedsperspectief 'Tussen IJ en Z')

De uitvoering van het SGP is onderdeel van het convenant dat het Rijk met Provincie Noord-Holland en het Regionaal Orgaan Amsterdam heeft afgesloten. Het groen moet de recreatieve druk van de huidige en toekomstige bewoners van de regio op kunnen vangen.

Figuur 2.1 Strategisch Groenproject IJmond - Zaanstad (tussen IJ en Z)

Het Strategisch Groenproject (SGP) 'Tussen IJ en Z' hanteert de volgende uitgangspunten:

1. Het SGP vervult primair een recreatieve functie; het moet door mensen gebruikt en beleefd kunnen worden. Daarnaast moet het SGP bijdragen aan een versterking van de ecologische structuur.
Dit impliceert dat het SGP nabij het stedelijke gebied moet worden gesitueerd; het moet goed bereikbaar en openbaar toegankelijk zijn. Het verbindingsgroen van het SGP moet bijdragen aan het recreatieve en ecologische netwerk.
2. In de locatiekeuze moet het SGP inspelen op karakteristieke kwaliteiten van het landschap, als openheid en landschappelijke identiteit. Het groengebied moet zodanig zijn gesitueerd dat hiermee het economisch functioneren van de landbouw in het resterende gebied niet wordt gehinderd.
3. De locatiekeuze van het SGP moet aansluiten op bestaand 'groen' en moet rekening houden met toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

De Buitenlanden moet een effectieve buffer gaan vormen tussen de sterk onder stedelijk druk staande stadsrand van Beverwijk en Heemskerk en het open polderland, waarbij kenmerkende doorzichten vanuit de stadsrand op het open polderland behouden blijven.

Het groengebied moet functioneren als uitloopgebied voor de aangrenzende wijken en als recreatieve verbinding tussen het stedelijke gebied op de strandwal en het open agrarische gebied. In die zin vormt het groengebied recreatief een essentiële oost-west schakel, die het stedelijke gebied met het landelijke gebied koppelt.

In de provinciaal ecologische hoofdstructuur (PEHS) is een ecologische verbindingsszone langs de Kil geprojecteerd. In de plannen van het SGP is deze ecologische verbinding opgenomen als verbindingsgroen (Deelplan Verbindingen). Aan de oostzijde van De Buitenlanden zal een natte natuurzone worden gemaakt langs de huidige waterloop van de Kil. Deze natuurlijke verbinding moet er voor zorgen dat het Alkmaarder- en Uitgeestermeer met het groengebied De Buitenlanden wordt verbonden.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier zoekt aansluitend een locatie voor een permanent baggerdepot voor baggerspecie klasse 0, 1 en 2 afkomstig uit het oppervlaktewatersysteem van het stedelijke gebied van gemeente Beverwijk. Het beleid van het Hoogheemraadschap (Baggerbeleidsplan 2006-2009) stelt dat wanneer de gemeente de ontvangstplicht heeft voor uitkomende bagger, zij een locatie voor een baggerdepot beschikbaar moet stellen. De jaarlijkse capaciteit van het depot moet circa 10.000 m³ bedragen. Het Hoogheemraadschap zal het depot inrichten en exploiteren. In de werkgroep die zich bezig houdt met het inrichtingsplan 'Groengebied De Buitenlanden' is besproken dat rekening gehouden moet worden met de inpassing van een baggerdepot.

2.2 Nadere recreatieve probleemanalyse

Recreatiebehoefte algemeen

Binnen de discussie over de betekenis van groene openbare ruimte en natuur in de stedelijke omgeving zijn twee benaderingen zichtbaar om de vraag naar groene openbare ruimte in beeld te brengen:

1. een normatieve benadering waarbij met behulp van modellen en analyses normgetallen voor oppervlakten en afstanden zijn berekend;
2. een belevingsonderzoek onder inwoners en gebruikers van de stedelijke omgeving waarin de vraag naar recreatieve ruimte centraal staat.

De uit de Nota Ruimte (2004) voortvloeiende rijksdoelstelling voor groen om de stad bedraagt 72 m² groen per woning. In het Meerjarenprogramma (MJP) voor een vitaal platteland 2007-2013 (Ministerraad, 2006) wordt als operationele doelstelling voor recreatie om de stad als kwaliteitseis voor grootschalig groen gesteld dat een dagrecreatiegebied in de stedelijke omgeving

een gemiddelde opvangcapaciteit moet hebben van zeker 20 personen per hectare per dag (500 m² per persoon per dag).

In 2001 heeft de ANWB een behoefteraming voor groen rondom de stad uitgevoerd. Conclusie van deze studie is dat er per 2020 behoefte is aan 60.000 hectare in Nederland. Omgerekend komt dit neer op ongeveer 300 m² per woning (Raad Landelijk Gebied, juni 2005). Dit ANWB voorstel is daarbij gebaseerd op een berekend nationaal tekort aan 600.000 recreatieplaatsen⁵.

Het begrip recreatieve opvangcapaciteit

De bepaling van de opvangcapaciteit van gebieden blijkt met weinig Nederlands onderzoek onderbouwd te zijn. Voor het toetsen van de beschikbaarheid van groen om de stad is zowel afstand als ook toegankelijkheid belangrijk. Door De Vries en Bulens (2001) is hiertoe een maat ontwikkeld waarin beide criteria een rol spelen: de recreatieve opvangcapaciteit. Deze capaciteit wordt uitgedrukt in het aantal recreatieplaatsen per hectare binnen 5 km van het bebouwde gebied. Hoe meer voorzieningen, wandel- en fietspaden, beschutting e.d., hoe meer recreanten er maximaal in een gebied aanwezig kunnen zijn. (Bron: www.mnp.nl)

De opvangcapaciteit is een belangrijke factor van onzekerheid in de onderbouwing van het ANWB voorstel en andere voorstellen. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat de opvangcapaciteit beter als een bandbreedte kan worden gepresenteerd (tabel 2.2). (bron: RIVM, 2002)

Tabel 2.2 Opvangcapaciteit per gebiedstype en recreatievorm in recreatieplaatsen per hectare per dag volgens De Vries en Bulens (Alterra, 2001). Bron: RIVM, 2002

Gebiedstype	Wandelen	Fietsen	Picknicken en dagkamperen	Zonnen en zwemmen
Nat natuurlijk terrein	3	1	0	0
Droog natuurlijk terrein	6	2	0	0
Agrarisch gebied (ex. glastuinbouw)				
• goed ontsloten	0,3 – 0,6	0,9 – 1,8	0	0
• gemiddeld ontsloten	0,1 – 0,2	0,5 – 1,0	0	0
• slecht ontsloten	0	0,2 – 0,4	0	0
Bos	9	3	0	0
Park en plantsoen	8	2	90	0
Dagrecreatief object of terrein	0	0	100	0

Recreatiegebied De Buitenlanden krijgt een oppervlak van circa 115 ha (110 ha vlakgroen, 5 ha verbindingsgroen). Op basis van tabel 2.2. kan een opvangcapaciteit voor verschillende recreatietypen worden afgeleid. Voor bijvoorbeeld een gemiddeld ontsloten agrarisch gebied geldt een opvangcapaciteit voor fietsen en wandelen van totaal 0,6 tot 1,2 plaatsen per hectare per dag. In de nieuwe situatie ontstaat een op afstand van het stedelijke gebied gelegen, door wandel- en fietspaden ontsloten, recreatief gebied. Voor bijvoorbeeld 'park en plantsoen' of een 'dagrecreatief object' volgt in dit geval een totale opvangcapaciteit van 100 plaatsen per hectare per dag.

Behoefteberekening Gebiedsperspectief 'Tussen IJ en Z'

Het opstellen van het Gebiedsperspectief 'Tussen IJ en Z' heeft in twee stappen plaatsgevonden, namelijk:

- vastleggen uitgangspunten en locaties van het recreatiegroen;
- uitwerking van de locatiekeuze tot een inrichtingsschets.

⁵ De recreatieve opvangcapaciteit wordt uitgedrukt in het aantal recreatieplaatsen voor de betreffende activiteit dat het type gebied per dag biedt: hoeveel mensen kunnen er op één dag de betreffende activiteit beoefenen. Hierbij speelt het punt van de duur van de activiteit en de gelijktijdigheid in de beoefening ervan. Hoe langer de duur en hoe groter de mate van gelijktijdigheid, des te meer recreatiemogelijkheden nodig zijn.

In de tweede stap is overleg georganiseerd met belangen- en bewonersgroeperingen. In workshops zijn wensen ten aanzien van de uitwerking van het groengebied geformuleerd, deze wensen zijn in de uitwerking van het Gebiedsperspectief meegenomen.

Uit het onderzoek 'Openluchtrecreatie in IJmond en Zaanstad' (1998), dat als basis heeft gediend voor de plannen in het Gebiedsperspectief, blijkt dat in het IJmondse deel de ruimtelijke mogelijkheden voor *oeverrecreatie* zowel normatief als qua beleving positief uitkomen - er is een overschot aan recreatieplaatsen. Wat betreft de normatieve behoefte aan *landrecreatie* is er in het IJmondse deel sprake van een klein tekort van 1.400 recreatieplaatsen, vooral veroorzaakt door het tekort in Beverwijk. Een overschot aan *oeverrecreatie* heft een tekort aan *landrecreatie* niet op. Realisatie van de VINEX locatie Broekpolder genereert een vraag van 700 *landrecreatie*plaatsen en 800 *oeverrecreatie*plaatsen. De tekorten in het Zaanse deel zijn veel groter.

Door realisatie van het Strategisch Groenproject komen er in het IJmondse deel ongeveer 3.400 en in het Zaanse deel ongeveer 8.400 recreatieplaatsen bij. Daarnaast komen er door aanleg van wandel- en fietsverbindingen ongeveer 800 recreatieplaatsen bij. In het IJmondse deel wordt het tekort aan recreatieplaatsen hierdoor gecompenseerd. Het tekort aan recreatieplaatsen in het *Zaanse deel zal hierdoor aanzienlijk verminderen, maar niet worden opgeheven* (Provincie Noord-Holland, 2003).

Recreatieve behoefte voor recreatiegebied De Buitenlanden

De berekening van de recreatieve behoefte voor recreatiegebied De Buitenlanden is uitgegaan van een aanbodgerichte berekeningswijze. Dit houdt in dat het voornemen bestaat om recreatief groen te realiseren en dat op basis van de uitwerking van het voornemen wordt berekend hoeveel bezoekers binnen het betreffende gebied opgevangen kunnen worden. Het uitgangspunt overeenkomstig het beleid van het ministerie van LNV, is een opvangcapaciteit van 10 tot 20 recreanten per hectare.

Bij het vaststellen van tekorten wordt uitgegaan van het percentage mensen dat gaat wandelen of fietsen op de vijf na drukste dag, namelijk 17% van de Nederlanders (bron: www.mnp.nl). Binnen een fietsstraal van 7 km wonen ongeveer 80.000 mensen. Dit betekent dat er vanuit kan worden gegaan dat op de vijf na drukste dag 13.600 mensen gaan fietsen of wandelen. Een deel van deze bezoekers zal gebruik gaan maken van de faciliteiten in De Buitenlanden.

Klankbordbijeenkomst en planontwikkeling in relatie tot recreatievraag

In de fase van het Gebiedsperspectief is inspraak op de plannen georganiseerd. Daarnaast hebben ten behoeve van de uitwerking van het Deelplan De Buitenlanden en het Deelplan Verbindingen klankbordbijeenkomsten plaatsgevonden.

De wensen in de bijeenkomsten liepen sterk uiteen, door de brede vertegenwoordiging van belangengroeperingen. In de modellen die tijdens de bijeenkomsten zijn besproken zijn meerdere recreatieve trekkers voor De Buitenlanden genoemd, onder andere recreatieboerderij, theehuis én manege. Algemeen was de suggestie om die functies bij elkaar te plaatsen en meer bij de ingang van het gebied. Deze suggestie is in het Inrichtingsplan overgenomen.

Oorspronkelijk was er meer water in het gebied geprojecteerd. Aangezien er in de polder geen opgave voor waterberging bestond, bleek dit niet haalbaar. In het Inrichtingsplan is om die reden minder water opgenomen. De nadruk is daarmee op *landrecreatie* komen te liggen. De inrichting van het gebied en de realisatie van wandel- en fietsroutes zorgt er wel voor dat er een aantrekkelijke verbinding ontstaat tussen het stedelijke gebied van Beverwijk en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer waar volop mogelijkheden zijn voor water- en *oeverrecreatie*. Langs De Kil is *oeverrecreatie* mogelijk in de vorm van visgelegenheden.

De Buitenlanden in relatie tot haar omgeving

Recreatiegebied Spaarnwoude ligt tussen Amsterdam, Haarlem en Velsen. Het gebied is bijna 3.000 hectare groot. In het gebied kan gerecreëerd worden in de vorm van wandelen, fietsen en skeeleren, maar in Spaarnwoude zijn ook parken, speelweiden, een klimwand, skipiste, informatieboerderij, kanobanen en avonturenland te vinden. Het gebied Spaarnwoude wordt tot slot ook benut ten behoeve van jaarlijks terugkerende evenementen als Dance Valley.

In zowel De Buitenlanden als Spaarnwoude zijn diverse gelijksoortige vormen van routegebonden recreatie mogelijk, zoals fietsen, wandelen, paardrijden en dergelijke. Spaarnwoude en op kleinere schaal De Buitenlanden zijn ook geschikt voor dagrecreatie in de vorm van muziek, buitensport en dergelijke. Spaarnwoude biedt wel een breder pakket aan recreatievoorzieningen. Verwacht wordt dat de door het Noordzeekanaal gevormde fysieke scheiding tussen de gebieden maakt dat de gebieden elk hun eigen publiek zullen trekken. Hierbij zal De Buitenlanden voornamelijk bezoekers trekken uit de directe omgeving (Beverwijk, Velsen-Noord, Heemskerk en Uitgeest) terwijl Spaarnwoude vooral veel publiek trekt uit Amsterdam, Haarlem, IJmuiden en Zaanstad.

Zoals toegelicht onder 'behoefteberekening gebiedsperspectief' zal realisatie van De Buitenlanden het tekort aan recreatieplaatsen in het IJmondse deel van de regio, maar niet in het Zaanse deel van de regio kunnen oplossen. De verwachting is niet dat dit leidt tot een grotere recreatieve druk op De Buitenlanden. Dit met name vanwege de relatief grote afstand tussen de Buitenlanden en de VINEX-locatie Saendelft en anderzijds vanwege de relatief geringe afstand tussen Saendelft en het recreatiegebied Spaarnwoude. Het wandelen en fietsen in het Zaanse deel zal zich met name rondom Zaanstad afspelen, voor de meer sportieve activiteiten richt de Zaanse regio zich meer op Spaarnwoude (vanuit het Zaanse deel in het SGP is men met het pontje binnen enkele minuten in het gebied Spaarnwoude).

Door de realisatie van De Buitenlanden ontstaan meer en aantrekkelijker recreatieve verbindingen met het Alkmaar- en Uitgeestermeer. De recreatieve mogelijkheden van het meer met omgeving zijn hierdoor meer beschikbaar voor de bewoners van Beverwijk. Aangezien De Buitenlanden zich voornamelijk richt op *landrecreatie*, geeft dit een goede aanvulling op het totaal aanbod aan recreatieve voorzieningen voor de regio.

2.3 Doelen

De Buitenlanden ontwikkelt zich tot een recreatief uitloopgebied in het kader van het Strategisch Groenproject. Met de ontwikkeling van De Buitenlanden worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

- het voornemen voorziet in het tekort aan recreatieplaatsen in de regio IJmond-Zaanstad;
- in het voornemen wordt de nadruk gelegd op extensieve vormen van recreatie (natuur- en landschapsbeleving), daarbinnen zijn de mogelijkheden divers (onder andere wandelen, fietsen, camping, educatiecentrum, manege en kleinschalig evenemententerrein);
- het gebied moet recreatief toegankelijk en goed ontsloten zijn;
- het leveren van een bijdrage aan de realisatie van de ecologische verbindingzone langs De Kil;
- het leveren van een bijdrage aan de realisatie van een baggerdepot voor baggerspecie klasse 0, 1 en 2.

Doelgroep

De doelgroep van De Buitenlanden zijn voornamelijk de bewoners van IJmond-Noord en daarnaast ook van Zaanstad-West, die het gebied gebruiken als recreatief uitloopgebied. Dit zijn de belangrijkste gebruikers van het gebied. Het gaat dan vooral om gezinnen die wandelend en fietsend het groengebied bezoeken. Mogelijk zullen ook toeristen het groengebied bezoeken al of niet in combinatie met een bezoek aan de Beverwijkse Bazaar.

3 Beleidskader en besluitvorming

3.1 Beleidskader

Om een goed beeld te krijgen van het kader waarbinnen de alternatieven zijn ontworpen is in tabel 3.1 een overzicht gegeven van het bestaande beleid. In deze tabel wordt achtereenvolgens een overzicht gegeven van het internationale, nationale, provinciale en regionale / lokale beleid voor zover dat van toepassing is voor de ontwikkeling van De Buitenlanden. Er wordt onderscheid gemaakt in algemene relevantie (dit betreft algemene beleidsdoelstellingen) en relevantie specifiek voor de Buitenlanden (dit betreft specifieke doelstellingen op (de ontwikkelingen binnen) het plangebied).

Tabel 3.1: Overzicht bestaand beleid en regelgeving

Schaalniveau	Beleidsdocument	Relevantie algemeen	Relevantie voor De Buitenlanden
Internationaal			
	Kaderrichtlijn Water	De kwaliteit van watersystemen verbeteren, het duurzame gebruik van water bevorderen, de verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater verminderen en de onttrekking en aanvulling van grondwater in balans houden of brengen.	Handhaven of verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van oppervlaktewater en van de kwaliteit van grondwater. Relevante elementen zijn uitgewerkt in de Watertoets. De resultaten daarvan zijn verwerkt in dit MER.
	Verdrag van Malta	Archeologisch erfgoed zoveel mogelijk ter plekke bewaren en beheermaatregelen nemen om dit te bewerkstelligen.	Inventariseren van voorkomende archeologische waarden door archeologisch bureauonderzoek. Op basis van het voorkomen van archeologische waarden aanpak ontwikkelen. De resultaten zijn opgenomen in dit MER.
	Werelderfgoedlijst UNESCO	De Werelderfgoedlijst omvat zaken die van uitzonderlijke universele waarde worden beschouwd voor de mensheid. Doel is bescherming van het object voor toekomstige generaties.	De Stelling van Amsterdam, gelegen in het plangebied, maakt deel uit van de Werelderfgoedlijst.
	Vogel- en Habitatrichtlijn	Voorkomen van schending van specifieke dieren en planten en hun leefgebieden.	In dit MER is onderzocht of er een relatie is met de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Het plangebied ligt niet in een speciale beschermingszone.
Nationaal			
	Nota Ruimte	Bereikbaarheid en toegankelijkheid van de groene ruimte moet worden vergroot. Recreatiesector moet de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen tot economische drager van het platteland.	In de Nota Ruimte is Laag Holland als Nationaal Landschap aangewezen. Het plangebied is geen onderdeel van het Nationaal Landschap, maar grenst er wel direct aan. (zie ook provinciaal beleid). Het Strategisch Groenproject is te zien als onderdeel van de ruimtelijke hoofdstructuur (water, landschap, natuur)

Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)	Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben afspraken gemaakt om de waterproblematiek samen aan te pakken en dit vertaald naar concrete projecten om het watersysteem op orde te krijgen.	Vanuit het Nationaal Bestuursakkoord Water wordt geld beschikbaar gesteld om het watersysteem op orde te krijgen.
Anders omgaan met water (WB21)	WB21 richt zich o.a. op: • het terugdringen van de wateroverlast; • het creëren van meer ruimte voor water; • ook zorgen voor oplossingen voor perioden met extreem laag water.	Niet afwentelen van waterproblemen in tijd (toekomst) of plaats (binnen het plangebied). Bestrijden van verzilting. Verbeteren van de waterkwaliteit. Uitvoeren van de Watertoets.
Nota Belvédère	Deze nota behandelt de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. Binnen het toekomstige ruimtelijke beleid moet cultuurhistorie als een basiswaarde in de samenleving worden beschouwd. Dit geldt vooral voor historische bouw- en stedenbouwkunde, historisch landschappelijke elementen en structuren en archeologie. Uitgangspunt is het veiligstellen van die basiswaarde.	De Stelling van Amsterdam is aangewezen als Belvédèregebied, dat wil zeggen een gebied met hoge historisch geografische (landschappelijke) waarde.
Natuurbeschermingswet	Bescherming van gebieden, die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen.	Het plangebied is niet gelegen in, of in de directe omgeving van een beschermd natuurgebied.
Flora- en faunawet	Bescherming van specifiek aangewezen planten- en diersoorten.	Bij het voorkomen van aangewezen planten- en diersoorten moet ontheffing bij het ministerie worden aangevraagd. De natuurtoets is uitgevoerd, de resultaten daarvan zijn opgenomen in het MER.
Besluit Luchtkwaliteit	Doel van het Besluit luchtkwaliteit (uitwerking van Europese normen ten aanzien van luchtkwaliteit) is het beschermen van mens en milieu tegen negatieve effecten van luchtverontreiniging. Het besluit is primair gericht op het voorkomen van effecten op de gezondheid van de mens. Daarnaast zijn er voor zwaveldioxide en stikstofoxiden ook normen opgenomen ter bescherming van ecosystemen.	In het Besluit luchtkwaliteit staan grenswaarden, plandrempels en alarmdrempels en wordt de controle van de luchtkwaliteit geregeld evenals het opstellen van plannen wanneer de luchtkwaliteit niet aan de eisen voldoet. In dit MER is onderzocht in hoeverre aan de normen wordt voldaan.
Wet geluidhinder	De Wet bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer.	Ontwikkelingen en activiteiten moeten binnen de in de Wet gestelde kaders blijven. Wanneer geluidsnormen worden overschreden zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk. In dit MER is onderzocht in hoeverre aan de normen wordt voldaan.
Nationaal Milieubeleidsplan 4	Beëindigen van het afwentelen van milieulasten op de generaties na ons en op mensen in arme landen. Binnen 30 jaar moet Nederland zijn overgestapt naar een duurzaam functionerende samenleving.	Bescherming van bodem, water en lucht. Dit zijn aspecten die in dit MER zijn onderzocht.

Provinciaal			
	Streekplan Noord-Holland Zuid	In het streekplan zijn de ambities van provincie Noord-Holland ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de provincie aangegeven.	Het gehele plangebied ligt binnen het streekplangebied Noord-Holland Zuid. Aan de oostzijde van het stedelijk gebied van IJmond wordt een samenhangende stadrandzone gecreërd: verweving van groen, natuur, recreatie, landbouw, water en cultuurhistorie (Stelling van Amsterdam).
	Provinciaal Waterplan Noord-Holland 2006-2010	Overzicht van de opgaven die de provincie, waterschappen en gemeenten de komende vier jaar hebben op het gebied van grond- en oppervlaktewaterkwantiteit en oppervlaktewater kwaliteit.	Vanuit het provinciaal Waterhuishoudingsplan liggen er geen specifieke opgaven voor het plangebied.
	Nota Cultuurhistorische regioprofielen Noord-Holland	Behoud van cultuurhistorische waarden door ontwikkeling.	De dijken in het gebied zijn aangewezen als provinciaal monument, evenals de verschillende onderdelen van de Stelling van Amsterdam.
	PEHS	In het streekplan is de provinciaal ecologische hoofdstructuur uitgewerkt. Doelstelling van de PEHS is het met elkaar verbinden van natuurgebieden om zodoende te komen tot uitwisseling van populaties.	Het plangebied behoort tot de PEHS. Een groot deel van het plangebied heeft binnen de PEHS de aanduiding 'cultuur natuur'. Cultuur natuur bestaat uit agrarisch gebied met bijzondere natuurwaarden en kleine natuurreservaten, landgoederen en recreatiegebieden.
	Uitwerking Nationaal Landschap Laag Holland	Samenwerkingsverband van provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, gemeenten, natuurbeschermers en agrarische organisaties. De partijen hebben één gezamenlijke belang: duurzaam behoud van het landschap in Laag Holland.	Het plangebied De Buitenlanden ligt net buiten de begrenzing van het Nationaal landschap Laag Holland.
	Agenda Recreatie en Toerisme	Het beleid richt zich op een verbetering van de toeristische infrastructuur enerzijds en de professionaliteit van de sector anderzijds	In de Agenda wordt een zestal agenda-punten onderscheiden, waarvan relevant: • groengebieden (strategisch groengebied tussen IJ en Z); • recreatief, toeristische netwerken; • plattelandstoerisme; • toegankelijk maken van cultuurhistorie.
	Strategisch Groenproject tussen IJ en Z		De Buitenlanden maakt onderdeel uit van het Strategisch Groenproject. In dit MER is nader op de doelstellingen voor het SGP en De Buitenlanden specifiek ingegaan.
	Provinciaal Milieubeleidsplan 2002-2006	Thema's in het milieubeleidsplan zijn onder andere: • duurzaam produceren en consumeren; • voorkomen van schade aan de menselijke gezondheid; • verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.	Het gehele plangebied ligt binnen het doelgebied van het PMP Noord-Holland. Inpassing van projecten moet gebeuren op basis van respect voor de leefomgeving en de karakteristieke landschapskenmerken. Kansen: effectief ruimtegebruik, afstemming RO en milieu / natuurontwikkeling en effectbestrijding hinder.

	Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan	Het plan richt zich op verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen.	Faciliteren van de vervoersbehoefte. In geval van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten de consequenties ten aanzien van verkeer en infrastructuur in beeld worden gebracht.
Hoogheemraadschap			
	Beleid Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Zorg voor kwaliteit (ecologisch en verontreinigende stoffen) en kwantiteit van oppervlaktewater.	• Waterbeheersplan 2 • Peilbeheer • Baggerdepot binnen de gemeentegrens van Beverwijk • Raamplan HHNK (uitwerking WB-21)
Gemeentelijk			
	Bestemmingsplan	Ruimtelijk ordeningsdocument op basis waarvan de gemeente activiteiten al dan niet toestaat.	Het project past niet in de huidige bestemmingsplannen. Een nieuw bestemmingsplan en/of artikel 19 WRO procedure is vereist.
	Waterplan voor Beverwijk, Heemskerk en Uitgeest	Het realiseren van een veilig, ecologisch gezond watersysteem met een hoge belevingswaarde en voldoende plaats voor recreatie.	In het waterplan staan geen gerichte maatregelen benoemd voor het plangebied De Buitenlanden. Wel staat de ecologische verbinding langs de Kil in het plan vermeld.

3.2 Besluitvorming

3.2.1 Proces tot nu toe

In 2002 is een Gebiedsperspectief opgesteld voor het Strategisch Groenproject 'Tussen IJ en Z'. Dit SGP is gericht op de aanleg van circa 310 ha nieuw recreatief groen op het grondgebied van de gemeenten Zaanstad, Beverwijk, Heemskerk en Uitgeest. Het aan te leggen groen moet de grote recreatieve tekorten in de regio opheffen en goed aansluiten op de nieuwe verstedelijkingslocaties Saendelft en Broekpolder.

Eén van de deelgebieden van het SGP is het Groengebied De Buitenlanden. Provincie Noord-Holland, de betrokken gemeenten en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier hebben met het Rijk afspraken gemaakt over de financiering van dit initiatief.

Door het bureau Vista landscape and urban design is, in nauwe samenwerking met een klankbordgroep (waarin een breed spectrum aan maatschappelijke partijen uit het gebied was vertegenwoordigd), een Masterplan uitgewerkt. De uitgangspunten voor dit Masterplan werden gevormd door de uitgangspunten uit het Gebiedsperspectief en de wensen die tijdens de inspraak naar voren zijn gebracht. In het Masterplan zijn ook ecologische en recreatieve verbindingen uitgewerkt. Het Masterplan is in 2005 bestuurlijk vastgesteld.

Het Masterplan is verder uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan. Deze uitwerking levert een uitvoering- en beheertechnische verdiepingsslag op. Om het recreatiegebied te kunnen aanleggen is uiteindelijk een nieuw bestemmingsplan nodig.

3.2.2 MER en bestemmingsplan

Om het recreatiegebied te kunnen aanleggen is een nieuw bestemmingsplan nodig. Afgelopen periode is hieraan gewerkt, tegelijkertijd is een milieueffectrapportage (MER) opgesteld.

Het MER en het voorontwerp bestemmingsplan worden gelijktijdig gepubliceerd. Over het voorontwerp bestemmingsplan wordt in het ex artikel 10 BRO overleg met aangrenzende gemeenten, met rijks- en provinciale diensten en met andere instanties overleg gevoerd. Op basis van de uitkomsten van dit overleg, de inspraak en de reacties op het MER en het voorontwerp bestemmingsplan, zal het ontwerp bestemmingsplan opgesteld en bekend gemaakt.

Op het MER kan worden ingesproken, maar er kan geen bezwaar worden gemaakt. Op het ontwerp bestemmingsplan kunnen zienswijzen kenbaar worden gemaakt, waarna de procedure volgt van vaststelling (door de gemeenteraad) en goedkeuring (door Gedeputeerde Staten).

3.2.3 Genomen en te nemen besluiten

Het nieuw op te stellen bestemmingsplan vormt een essentiële stap in de ontwikkeling van De Buitenlanden. Daarnaast is een aantal besluiten relevant, dat al genomen is dan wel nog genomen moet worden. Deze besluiten zijn in tabel 3.2 aangegeven.

Tabel 3.2: Overzicht relevante besluiten

Bevoegd Gezag	Besluit	Besluit genomen (ja/nee)
Provincie Noord-Holland		
	Ontgrondingenvergunning	nee
	Milieuvergunning	nee
	Melding c.q. ontheffing grondwateronttrekking	nee
	Ontheffing Flora- en faunawet	n.v.t.
	Vergunning Natuurbeschermingswet	nee
	Wet bodembescherming	nee
	Wet monumenten en archeologie	nee
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier		
	Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (WVO – vergunning)	nee
	Ontheffing van de Keur	nee
Gemeente Beverwijk		
	Ontheffing bestemmingsplan c.q. bouwvergunning tijdelijke depots	nieuw bestemmingsplan wordt opgesteld
	Wet monumenten en archeologie	nee
	Bouwvergunning recreatieboerderij	nee
	Kapvergunning	n.v.t.
	Aanlegvergunning	niet noodzakelijk
	Sloopvergunning	nee
	Instemming nutstracé c.q. vergunning nieuw tracé	nee
	Uitritvergunning	nee
	Horecavergunning	nee

Gegeven het beleidskader zal bij de toetsing van het bestemmingsplan vooral gelet worden op:

- kwaliteit van landschappelijke inpassing;
- respect voor archeologische en cultuurhistorische waarden;
- ecologische waarden in relatie tot ecologische verbindingzone langs De Kil;
- waterhuishouding in relatie tot het grondgebruik in en in de omgeving van het plangebied;
- eventuele overschrijding van normen ten aanzien van lucht, geluid en geur.

4 Voorgenomen activiteit en alternatieven

4.1 Algemeen

In paragraaf 1.3 is kort ingegaan op de voorgenomen activiteiten binnen het plangebied van De Buitenlanden. In dit hoofdstuk is het voornemen nader uitgewerkt. Allereerst is het ontwikkelingsprogramma voor De Buitenlanden toegelicht: welke functies moeten binnen het plangebied een plek vinden. Daarna wordt ingegaan op het inrichtingsplan zoals dat door de projectgroep De Buitenlanden is uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan. In het MER wordt dit Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan beschouwd als planalternatief. Daarna wordt een toelichting gegeven op het nulalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) die beiden ook in dit MER worden beschouwd.

4.2 Ontwikkelingsprogramma De Buitenlanden

In het plangebied van De Buitenlanden zijn de volgende planonderdelen onderscheiden:

- groenvoorzieningen met wandel- en fietspaden en recreatieve voorzieningen;
- recreatieboerderij/educatiecentrum (een centrale publieksfunctie) met eventueel horecavoorziening, manege en/of een evenemententerrein voor kleinschalige evenementen;
- woning ten behoeve van de recreatieboerderij;
- parkeerterrein;
- ecologische verbindingszone langs De Kil;
- baggerdepot voor schone tot lichtverontreinigde baggerspecie (klasse 0, 1 en 2).

Groenvoorzieningen met wandel- en fietspaden

Langs De Kil wordt een doorgaand recreatief fietspad gerealiseerd. In het gebied is een boogvormig fietspad gepland langs de rand van de bosstrook. Aansluitend op het gebied is ook een oost-west verbinding tussen het boogvormige fietspad en de Assendelver Zeedijk gewenst – dit pad maakt geen onderdeel uit van het plan De Buitenlanden, maar is wel opgenomen in het Deelplan Verbindingen van het SGP tussen IJmond - Zaanstad.

De nieuwe fietsverbindingen moeten aansluiten op bestaande wegen en fietsroutes. De fietsroutes kruisen sloten door middel van nieuwe of bestaande gronddammen en duikers. Over De Kil wordt een brug gerealiseerd.

Door het hele plangebied wordt een fijnmazig netwerk van half- of onverharde wandelpaden voorzien. Sloten worden op een eenvoudige wijze gekruist, bijvoorbeeld door middel van loopplanken.

Gekoppeld aan de wandel- en fietspaden worden aanvullende recreatieve voorzieningen gerealiseerd. Hierbij valt te denken aan picknickbanken, informatieborden, bewegwijzering en dergelijke.

Recreatieboerderij/educatiecentrum

De functie van de recreatieboerderij is educatief en recreatief, het betreft nadrukkelijk géén agrarisch bedrijf. De nieuwe recreatieboerderij zal de omliggende gronden van De Buitenlanden kunnen beheren, eventueel met inschakeling van agrariërs. Een combinatie met een horecavoorziening en een mini 'boeren'camping is mogelijk. De boerderij zal vanuit private gelden worden

gefinancierd. De bebouwing van de boerderij moet binnen een erfkavel van 2 hectare blijven, er is de mogelijkheid om aansluitend voor kleinschalige evenementen een evenemententerrein van maximaal 2 hectare te realiseren.

Beheer door recreatieboerderij

Voor het beheer van De Buitenlanden worden door het Rijk, Provincie Noord-Holland en de participerende gemeenten budgetten beschikbaar gesteld. Het recreatiegebied kan daarmee volledig worden onderhouden. Het gebied wordt ondergebracht bij het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM), die verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van het beheer.

De boerderij is niet noodzakelijk voor het beheer, maar kan daar wel een rol in spelen. De boerderij is vooral bedoeld als recreatieve trekker en pleisterplaats. Indien bepaalde beheersmatige werkzaamheden vanuit de boerderij plaatsvinden, heeft dat als voordeel dat op die manier een directe relatie kan worden gelegd tussen de educatieve functies op de boerderij en de omgeving waarin de boerderij is gelegen. Dit biedt extra mogelijkheden om het recreatieve en educatieve aanbod op de boerderij te verhogen.

Voor de stichting en exploitatie van de recreatieboerderij zal een ondernemer worden gezocht.

Bedrijfswoning recreatieboerderij

Op de kavel van de recreatieboerderij is een woning voorzien ten behoeve van de bedrijfsleider (en gezin) van de recreatieboerderij. Dit vanwege het feit dat huisvesting op afstand in het kader van het voorziene karakter van de recreatieboerderij bedrijfsmatig onlogisch en vanuit sociale veiligheid ongewenst is.

Parkeerterrein

De toegang tot het groengebied voor autoverkeer is voorzien vanaf de Noorderweg, aan de zuidzijde van het plangebied. Aan die zijde zal een parkeerplaats voor 150 auto's worden gerealiseerd. Er wordt rekening gehouden met uitbreiding van deze parkeerplaats. In het ontwerp bestemmingsplan is hiervoor reeds ruimte gereserveerd, op termijn kan de parkeerplaats daardoor zonodig met 150 parkeerplaatsen uitgebreid worden in het bos.

Vanaf het parkeerterrein wordt een weg voorzien tot aan de recreatieboerderij, deze zal alleen gebruikt worden door bestemmingsverkeer (laden en lossen van goederen, beheerder, eventuele campinggasten e.d.).

Ecologische verbindingszone langs De Kil

De verbindingszone langs De Kil is in het Deelplan Verbindingen van het SGP uitgewerkt. In het project De Buitenlanden wordt een deel van de verbindingszone gerealiseerd. De verbindingszone is opgenomen in de provinciaal ecologische hoofdstructuur (PEHS).

In het rapport 'Groene wegen' (Provincie Noord-Holland, 1999) is de verbinding langs De Kil aangeduid als een moerasverbinding met kleine moerasjes, al dan niet met grasstrook. Er wordt een (riet-)moeraszone aangelegd langs een flauw oplopende oever; op verschillende plaatsen in de verbinding worden ondiepe (20-50cm) inhammen aangelegd.

Baggerdepot

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft het voornemen om binnen het plangebied De Buitenlanden een permanent baggerdepot te realiseren. De gemeente moet volgens het beleid (Baggerbeleidsplan 2006 - 2009) van het Hoogheemraadschap een locatie voor een baggerdepot beschikbaar stellen wanneer zij de ontvangstplicht heeft voor uitkomende bagger. Het depot is dan ook bestemd voor de opslag van zoete onderhoudsbaggerspecie afkomstig uit het oppervlaktewater binnen het stedelijk gebied van de gemeente Beverwijk. Het Hoogheemraadschap zal dit depot inrichten en exploiteren. In het baggerdepot wordt uitsluitend schone tot licht verontreinigde bagger, klasse 0, 1 en 2 opgeslagen. De jaarlijkse capaciteit van het depot zal circa 10.000 m³ bedragen.

4.3 Planalternatief inrichting van De Buitenlanden

Door Vista is in 2005 een Masterplan opgesteld (figuur 4.1a). Dit plan is door Peter Verkade Landschapsarchitect uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan (figuur 4.1b). De wijzigingen tussen het Masterplan en het Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan zijn toegelicht in paragraaf 4.3.3.

4.3.1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

Bij het opstellen van het Masterplan en het uitwerken tot het Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan is een aantal uitgangspunten gehanteerd, dat ook in het vervolg van het planproces van belang is.

Landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische inpassing

- Er wordt aangesloten bij de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van en in het gebied. Archeologische waarden worden in-situ behouden en als dit niet mogelijk is opgegraven. In de inrichting kan hiermee rekening worden gehouden door op archeologische vindplaatsen geen maatregelen voor te stellen.
- Er vindt afscherming plaats van het plangebied van de A9 door middel van een groenstrook.
- De recreatieboerderij ligt ongeveer op de kringstraal van 1.000 meter (Stelling van Amsterdam) en kan binnen de Stelling als 'veldeenheid' worden opgevat. Door uitvoering of afwerking van het gebouw in hout kan worden verwezen naar de historische 'kringwetboerderijen'. De waarde van de Stelling van Amsterdam wordt door deze accenten benadrukt.
- De recreatieboerderij draagt zorg voor behoud en ontwikkeling van het agrarische grondgebruik (gedacht wordt aan een ecologisch werkend gemengd bedrijf met zowel een veehouderijtak als een kleinschalige akker- en tuinbouwtek).
- De historische gelaagdheid van het plangebied wordt creatief zichtbaar gemaakt, bijvoorbeeld door het accentueren van oude structuren (watergangen, oude dijken e.d.).
- Er wordt een ecologische stapsteen gerealiseerd en een permanent leefgebied voor de omgeschreven natuurdoelsoorten langs De Kil, overeenkomstig de doelstellingen voor genoemde ecologische verbindingszone in paragraaf 4.2.

Recreatieve invulling

- Het plangebied is een belangrijke schakel in recreatieve routes (zowel in oost-west als in noord-zuid richting) en wordt daarom goed toegankelijk gemaakt voor routegebonden vormen van recreatie.
- In het gebied moet bij voorkeur iets te beleven zijn: bijzondere voorzieningen in een bijzonder landschap, bijvoorbeeld een recreatieboerderij met eventuele minicamping, een horecagelegenheid en een manage.
- Het plangebied is een recreatiedoel op zich met nadruk op natuur- en landschapsbeleving; het gebied mag geen attractiepark worden.
- De opvangcapaciteit van De Buitenlanden is 10 à 20 recreanten per hectare.
- Binnen De Buitenlanden wordt een aantrekkelijk recreatief, sportief, educatief en cultureel programma geboden, afgestemd op de omgeving van het plangebied (onder andere Spaarnwoude).
- De fietspaden in het gebied worden verhard en 2,50 meter breed, de wandelpaden worden halfverhard en 1,50 meter breed. In het geval er een manege ontwikkeld wordt zal ook onderzocht worden op welke wijze ruiterspaden in het plan worden ingepast.

Recreatieboerderij

- De recreatieboerderij krijgt een belangrijke uitvoerende rol in het beheer en onderhoud van een deel van het plangebied (vooral de landerijen direct rondom het bedrijf).
- Een zo groot mogelijk deel van de recreatieboerderij moet voor de recreant toegankelijk zijn, vanuit privacyoverwegingen (woonerf beheerder) of agrarische bedrijfsvoering (productie, verstoring pasgeboren dieren) kan hierop een uitzondering worden gemaakt.

- Het bedrijf krijgt als hoofdfunctie ‘recreatie’ en géén ‘landbouw’ en is een belangrijke attractie voor het aangrenzende stedelijke gebied.
- De recreatieboerderij verzorgt informatie, communicatie en educatie over het cultuurhistorisch waardevolle landschap en aanwezige natuurwaarden (voorlichting, cursussen en activiteiten).
- Het bedrijf moet rendabel kunnen werken en levert een marktconforme vergoeding op. Uit te voeren activiteiten als recreatie, horeca en winkel moeten winstgevend zijn; educatie en beheer zijn minimaal kostendekkend.
- Het bedrijf gaat aanvullend op het programma activiteiten en/of evenementen organiseren, hiervoor heeft het bedrijf de beschikking over een evenemententerrein.
- De recreatieboerderij moet voldoen aan milieuvoorwaarden en welstandseisen. Bij voorkeur is sprake van een ecologische bedrijfsvoering.

Tabel 4.1: Mogelijke invulling kernactiviteiten recreatieboerderij (bron: startnotitie Recreatiebedrijf De Buitenlanden)

Kernactiviteiten recreatieboerderij	Mogelijke invulling
Intensieve recreatie	De volgende (overdekte) recreatievoorzieningen zijn onder andere mogelijk: speelboomgaard, kinderspeelparadijs, speeltuin, klimwand, verhuur van fietsen, skeelers en kano's, overnachtingsfaciliteiten, boerencamping en (pony)manage. Daarnaast is het mogelijk recreatieve en sportieve outdoor activiteiten in het groengebied te houden. <i>Ook bestaat de mogelijkheid om kleinschalige evenementen (maximale opvangcapaciteit voor 2.500 personen) te houden. Bijvoorbeeld: kinder- en familiefeestjes, kampeerbeurzen, boerenlanddag, home and gardenfair-achtige festiviteiten en bijvoorbeeld een kleinschalig popfestival (à la beeckestein-pop).</i>
Horeca en winkel	De kernactiviteit bevat een horecaformule met een sterke terrasfunctie en een winkel. Voorbeelden van mogelijke horecaformules zijn: theetuin, (pannenkoeke)restaurant en locatie voor besloten feesten en partijen. Een mogelijke winkelactiviteit is de verkoop van landbouwproducten.
Educatie	Op een interactieve wijze bezoekers in aanraking brengen met dieren en hen informeren over veehouderij, milieu, landschap, natuur en cultuurhistorie. Deze nevenactiviteit moet het recreatiebedrijf een belangrijke attractieve waarde bieden.
Beheer	Beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen en/of landschap en natuur. Bijvoorbeeld door het opzetten van zowel een veehouderijtak als een kleinschalige akkerbouw- en tuinbouw tak voor het beheer en onderhoud van omliggende landerijen: hoogstamboomgaarden, ecologische tuinderijen en akkers, hooilanden met knotbomen en weidegronden met verschillende vee-rassen.

Baggerdepot

- Het baggerdepot is inpasbaar binnen het plangebied. Voor een baggerdepot van circa 10.000 m³ is een oppervlakte nodig van 1,5 à 2 hectare.
- Realisatie van het baggerdepot in De Buitenlanden wordt door Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier nagestreefd vanwege de goede ontsluiting⁶. De Noorderweg kan worden benut voor de aan- en afvoer van bagger.
- In verband met de huidige wet- en regelgeving dient binnen een straal (inschatting circa 100 meter) geen aaneengesloten bebouwing aanwezig te zijn - nader onderzoek in het kader van dit MER moet aantonen welke afstanden gehanteerd moeten worden.
- De fysische eigenschappen van de bodem moeten zodanig zijn dat er geen problemen ontstaan met zettingen of verzakking in de omgeving.

⁶ De locatie van De Buitenlanden voor realisatie van een baggerdepot is gekozen vanwege de goede ontsluiting. Andere potentiële locaties waren slechts bereikbaar via de slingerende Sint Aagtdijk. Dit is qua bereikbaarheid onwenselijk, waardoor deze locaties zijn afgevalen.

- Het hemelwater (regenwater) zal door middel van natuurlijke afwatering binnen de inrichting via een bezinkkist met overstort worden geloosd op het oppervlaktewater. Het percolatiewater dat door het baggerslib sijpelt wordt door middel van een drainagesysteem via een bezinkingsloot worden geloosd op het oppervlaktewater. Er zal sprake zijn van een geleidelijke uitstroom van water uit de bezinkkist.
- Voor de afvoer van het proceswater moet op korte afstand (< 25 meter) van het depot oppervlaktewater aanwezig zijn, als dit niet aanwezig is moet een aansluiting op de riolering worden gerealiseerd of oppervlaktewater gegraven worden.
- Het baggerdepot wordt ingericht conform de vigerende Arbo-wetgeving.
- Realisatie, beheer en exploitatie van het depot wordt door Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier gerealiseerd.
- In het depot worden kades aangelegd om compartimentering toe te kunnen passen. Op deze manier kunnen op verschillende momenten partijen gerijpt slib beschikbaar zijn voor afvoer. Ten behoeve van het vergroten van de draagkracht van de ondergrond van het depot wordt voorafgaand aan de realisatie van het depot een landbouwdrainage aangebracht.
- Bagger (circa 10.000 m³) wordt in twee maanden aangevoerd; het gerijpte bagger wordt in één maand afgevoerd. Naar verwachting is het depot maximaal 125 dagen per jaar in bedrijf, in het najaar en winter zal de baggerspecie verspreid over twee maanden worden aangevoerd en in het voorjaar of in de zomer zal de baggerspecie in een maand worden verwijderd. De aan- en afvoer tot het depot is periodiek en gebeurt via de Noorderweg.
- De baggerspecie zal worden aangevoerd in vrachten van ongeveer 20 m³. Dit betekent ongeveer 500 transportbewegingen van en naar het depot in de twee maanden van aanvoer. De afvoer zal in één maand gebeuren. Per maand zijn er 20 werkdagen. De aan- en afvoer gebeurt lekvrij door middel van vrachtwagens.
- Het baggerdepot wordt omringd door een (smalle) bosstrook om deze aan het zicht te onttrekken.
- De toegang tot het depotterrein wordt afgesloten door middel van een poort. Ook moet het terrein worden afgebakend met een hek, daar waar geen waterpartijen of sloten het gebied begrenzen. Het baggerdepot is niet openbaar toegankelijk. Aan weerszijden van de toegangsweg wordt een waterloop gerealiseerd voor de afvoer van het water.

Ontsluiting en parkeren

- De ontsluiting van De Buitenlanden voor het autoverkeer vindt plaats via de Noorderweg. In aansluiting daarop ligt het voor de hand om de voorzieningen en activiteiten vooral in het zuidelijk deel van het plangebied te realiseren.
- In het zuidelijk deel van De Buitenlanden moeten 150 parkeerplaatsen worden gecreëerd, inclusief een reservering van nog 150 parkeerplaatsen (totaal 300 parkeerplaatsen). Bij eventuele evenementen moet extra parkeergelegenheid beschikbaar zijn, bijvoorbeeld door het gebruiken van weilanden binnen het plangebied. Er mag geen parkeeroverlast optreden richting omwonenden.
- Toeristen die kamperen op een eventuele minicamping bij de recreatieboerderij parkeren bij de tent / caravan.
- Er moet een goede bewegwijzering naar het recreatiegebied De Buitenlanden worden gerealiseerd.
- Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk scheiding van autoverkeer en langzaam verkeer.
- De aan- en afvoerweg van het depot moet direct aansluiten op het bestaande wegennet.
- Het bestaande wegennet in de omgeving van het depot moet geschikt zijn voor vrachtwagens met een hoge as-belasting (> 10 ton).
- Vanaf de nieuwe woonwijk Broekpolder wordt een fietsbrug over de A9 gerealiseerd richting De Buitenlanden. Daarnaast kan het fietsverkeer gebruik maken van de bestaande fietsbrug over de A9 die uitkomt op de CAIJ- en Aagtenbelt.

4.3.2 Visie

Het groengebied De Buitenlanden wordt een aantrekkelijk uitloopegebied voor de inwoners van IJmond-Noord. Het gebied wordt goed toegankelijk gemaakt voor wandelaars en fietsers. De nagestreefde opvangcapaciteit volgens de normen van het Ministerie van LNV bedraagt 10 à 20 recreanten per hectare.

In het gebied is van alles te beleven: bijzondere voorzieningen in een bijzonder landschap. Landschappelijk gezien geldt dat wordt aangesloten bij het open polderkarakter en de bijzondere geschiedenis van het gebied (onder andere Stelling van Amsterdam en het Oer-IJ). Het hele plangebied kan bovendien als grote stapsteen worden gezien in de hier te realiseren natuurverbinding, met ook een betekenis als permanent leefgebied. Het gebied tussen de Kil en de oude Zeedijk blijft in landbouwkundig gebruik. Rekening wordt gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van archeologische resten in de ondergrond.

Doelstelling voor het plangebied is 'een eigentijds polderpark met een centraal gelegen recreatieboerderij en natuurlijke groene randen'. Het plangebied is een belangrijke schakel in recreatieve routes en wordt daarom goed toegankelijk gemaakt voor routegebonden vormen van recreatie. Ook wordt het gebied een recreatiedoel op zich met nadruk op natuur- en landschapsbeleving; het gebied is nadrukkelijk geen attractiepark.

De groene randen bestaan uit een bosstrook langs de Noorderweg, een gevarieerde droge zone met struinnatuur langs de Sint Aagtendijk en ecologische verbindingen voor natuur langs de Nieuwendijk en de Kil. Via de groene randen is een rondwandeling mogelijk. Een nieuw boogvormig wandelpad langs de binnenrand verbindt de verschillende onderdelen en versterkt de ruimtelijke samenhang. Langs de te verbreden Kil komt een recreatief fietspad.

Omgaan met cultuurhistorische en archeologische waarden

Stelling van Amsterdam

Het voorgestelde bos langs de A9 en de struinnatuurzone langs de Sint Aagtendijk dragen bij aan de landschappelijke accentuering van de hoofdverdedigingslijn. De voorgestelde recreatieboerderij ligt ongeveer op de kringstraaal van 1.000 m en kan als "veldeenheid" worden opgevat. Door uitvoering of afwerking van de nieuwe recreatieboerderij met hout wordt verwezen naar de historische "kringwetboerderijen". Op grond van de Kringwet mocht binnen de buitenste verboden kringen alleen in hout worden gebouwd, zodat gebouwen bij nadering van de vijand snel afgebroken konden worden.

Oer IJ

Van het eigenlijke Oer IJ zijn alleen in de diepere ondergrond resten aanwezig. Van de situatie na de afsluiting van het zeegat bij Castricum zijn nog wel sporen in het huidige landschap terug te vinden. In het ontwerp worden deze sporen op subtiële wijze zichtbaar gemaakt. Zo is de oude oeverlijn van het IJ als een dijklichaam in het aan te leggen bos gepland en komen de oude kavelgrenzen van de Buitenlanden terug als onverharde "buitenpaden" door de weilanden. Verder wordt voor de begrenzing van de rietzone langs De Kil het oude tracé van deze waterloop opgepakt.

De groene randen omzomen een 'cultuureiland' met een centrale publieksfunctie in de vorm van een multifunctionele recreatieboerderij. De boerderij ligt op een knooppunt van doorgaande fietsroutes en heeft primair een recreatieve en educatieve functie (schooltuinen, speelboomgaard, ponyweide en een verkooppunt van ecologische producten e.d.). Combinaties met een horecavoorziening en een manege zijn denkbaar. De boerderij kan daarnaast het beheer van de omliggende cultuurgronden verzorgen (hoogstamboomgaarden, ecologische tuinderijen en akkers, hooilanden met knotbomen e.d.), deze leveren een levendig en voortdurend afwisselend

landschapsbeeld op. De cultuurgronden worden met een fijnmazig wandelpadennet toegankelijk gemaakt.

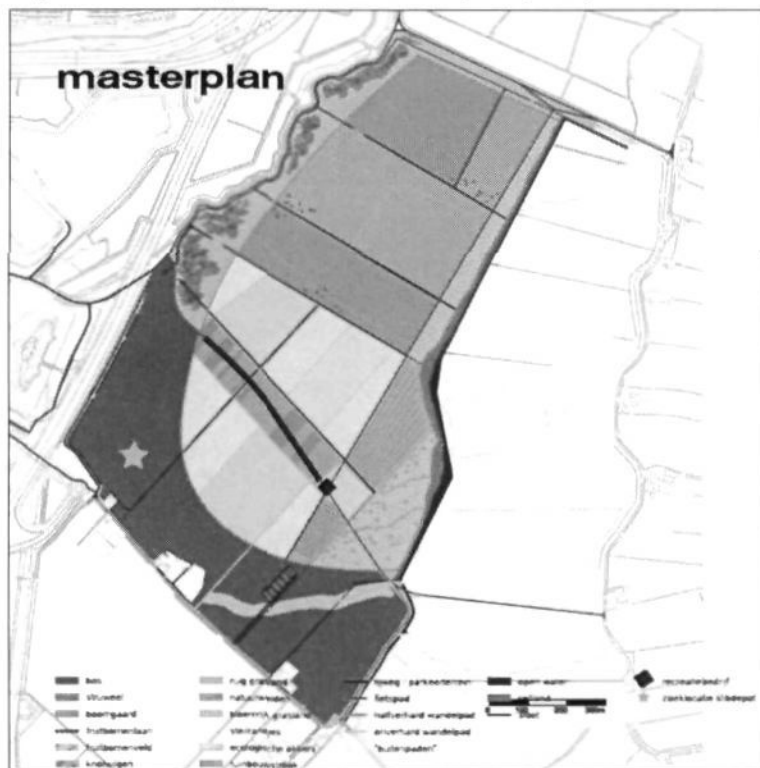
Het bos langs de Noorderweg en de A9 vormt een hoge achtergrond voor het open landbouwgebied en geeft een zekere afscherming van het drukke verkeer op de A9 en de bebouwing langs de Noorderweg. Het baggerdepot en het parkeerterrein zijn eenvoudig inpasbaar in het bos. Vanaf de Noorderweg komt de hoofdentree van het gebied voor autoverkeer.

4.3.3 Het planalternatief

Het Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan (Peter Verkade, 2006) is gebaseerd op het eerder opgestelde Masterplan (Vista, 2005), maar is op een aantal aspecten gewijzigd of nader uitgewerkt. In de wijzigingen zijn maatregelen meegenomen ten behoeve van de landschappelijke inpassing en respect voor cultuurhistorische waarden. Het betreft de volgende punten:

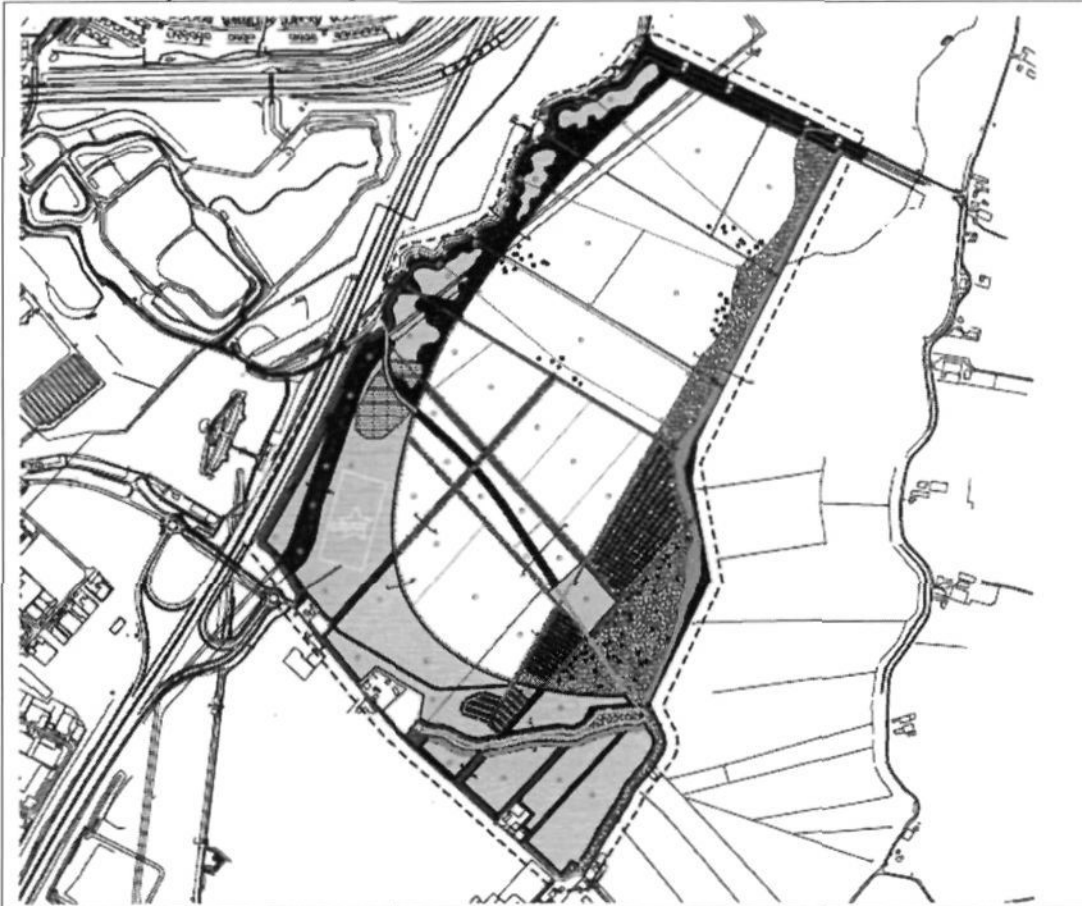
- De oeverlijn van het Oer-IJ: in het Masterplan was deze lijn voorgesteld als een open strook in het bos, in het inrichtingsplan is dit een dijklichaam geworden met aan weerszijden watergangen. Dit is een reconstructie van de landschappelijke situatie tussen 1800 en 1900. Het bosgebied tussen de dijk en de Noorderweg wordt gekenmerkt door een smalle strokenverkeveling haaks op de Noorderweg.
- Fietspad richting Nieuwendijk: in het Masterplan is het fietspad lineair ingetekend, in het inrichtingsplan volgt het fietspad de oude verkevelingstructuur (oorspronkelijke loop van de Kil) en krijgt een meer slingerend karakter. Ook slingert het fietspad om de mogelijke vindplaats van de molen heen.
- Ontsluiting recreatieboerderij: in het Masterplan is voorgesteld om bestemmingsverkeer voor de recreatieboerderij (aan- en afvoer van goederen, campinggasten e.d.) gebruik te laten maken van het voorgestelde fietspad (2,5 meter). Gezien de relatief lange afstand en de combinatie met fietsers en wandelaars kan dit leiden tot ongewenste of onveilige situaties. In het inrichtingsplan is dan ook uitgegaan van een volwaardige rijbaan tussen het geplande parkeerterrein en de recreatieboerderij.

Figuur 4.1a: Masterplan De Buitenlanden (Vista, 2005)

Voor het overige geldt dat het inrichtingsplan op dezelfde uitgangspunten is gebaseerd als het Masterplan. In figuur 4.1a en figuur 4.1b zijn respectievelijk het Masterplan en het Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan gepresenteerd. In bijlage 2 zijn de verschillende functionele lagen in het plan uitgelicht, het betreft: watersysteem, groene randen, cultuurgronden, ontsluiting en extra voorzieningen.

**Figuur 4.1b: Planalternatief - Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan (Peter Ver-
kade Landschapsarchitect, 2006)**

Alternatief planfasering

De gemeente vraagt (op basis van het advies van de Cie m.e.r.) in de Richtlijnen om in het MER aan te geven in hoeverre fasering in de inrichting mogelijk is en welke gevolgen dit heeft voor het plan. Er bestaat momenteel zicht op de grondverwerving van circa de helft van de grond in het plangebied, dit betreft het centrale deel van het plangebied. Dit betekent dat de kern van het planvoornemen met de recreatieboerderij, inclusief de ontsluiting van het plangebied gerealiseerd kan worden. Een alternatief in de planfasering is hiermee niet aan de orde.

De verantwoordelijkheid voor het beheer van De Buitenlanden wordt ondergebracht bij het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM). Rijk, Provincie Noord-Holland en participerende gemeenten stellen de benodigde onderhoudsbudgetten beschikbaar. Bij stichting van de recreatieboerderij kan een deel van het onderhoud vanuit dit bedrijf plaatsvinden. Ook het betrekken van geïnteresseerde agrariërs is een optie die in de beschouwingen kan worden betrokken. Het RAUM blijft de verantwoordelijke partij voor het beheer van het integrale gebied.

4.4 Nulalternatief

Het nulalternatief is de situatie bij autonome ontwikkeling van het plangebied. Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan de situatie in 2015 die ontstaat bij uitvoering van vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder realisatie van het groenproject De Buitenlanden. In de hoofdstukken 5 tot en met 10 is per thema het nulalternatief beschreven in de paragrafen huidige situatie en autonome ontwikkeling.

Het nulalternatief dient als referentiekader, de effecten van het voorkeursalternatief worden beschreven en beoordeeld ten opzichte van het nulalternatief.

4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) is een verplicht onderdeel van ieder MER. Volgens de wet Milieubeheer is het MMA *'het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, zover dat niet mogelijk is, dat deze met gebruikmaking van de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt'*.

Het planalternatief zoals in paragraaf 4.3 beschreven, kenmerkt zich door grote aandacht voor de landschappelijke, cultuurhistorische / archeologische en ecologische waarden. In het MER wordt aanvullend op het planalternatief onderzocht wat er aan aanvullende maatregelen gedaan kan worden in het kader van het meest milieuvriendelijk alternatief. Deze maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 11.

Alternatief brak water

De gemeente vraagt (op basis van het advies van de Cie m.e.r.) in de Richtlijnen om de mogelijkheden na te gaan voor het ontwikkelen van een brakwatersysteem. De polder heeft oorspronkelijk een brak watermilieu. Ten behoeve van het agrarische gebruik wordt echter zoet water aangevoerd. Het uitgangspunt is dat in de polder (de polder is groter dan het plangebied De Buitenlanden) zolang sprake is van agrarisch gebruik geen verbrakking van het water zal worden nagestreefd. Dit betekent dat een brak water alternatief op dit moment niet aan de orde is. Wanneer er geen agrarisch gebruik meer plaatsvindt, ligt het ontwikkelen van een brakwater-recosysteem voor de hand. Om die reden is onder de noemer van ontwikkeling van het MMA wel gekeken naar de eventuele mogelijkheden. Bij de thema's water, natuur en ecologie is dit verder uitgewerkt.

4.6 Wijze van effectbeoordeling

De reikwijdte van de beschreven effecten beperkt zich niet alleen tot het plangebied, maar betreft een groter gebied (afhankelijk van de aard van het effect). De effecten zijn gerelateerd aan de situatie waarbij het gebied niet planmatig wordt ontwikkeld maar zich op een autonome wijze ontwikkelt. De autonome ontwikkeling is in paragrafen beschreven in de volgende hoofdstukken.

Aan het eind van elke paragraaf is een tabel met de beoordeling op de criteria opgenomen. In de effectbeoordeling wordt gebruik gemaakt van een +/- beoordeling met onderstaande schaalindexing.

Tabel 4.2: Methode van effectbeoordeling

Score	
++	Zeer positief ten opzichte van de autonome ontwikkeling
+	Positief ten opzichte van de autonome ontwikkeling
0/+	Enigszins positief ten opzichte van de autonome ontwikkeling
0	Neutraal ten opzichte van de autonome ontwikkeling
0/-	Enigszins negatief ten opzichte van de autonome ontwikkeling
-	Negatief ten opzichte van de autonome ontwikkeling
--	Zeer negatief ten opzichte van de autonome ontwikkeling

Na elke effectbeoordeling is een paragraaf opgenomen met mogelijke effectbeperkende maatregelen. Deze kunnen worden betrokken bij het opstellen van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) bij de besluitvorming rond het bestemmingsplan en in latere vergunningprocedures. De effectbeperkende maatregelen richten zich vooral op die criteria die negatief zijn beoordeeld.

5 Bodem en water

5.1 Huidige situatie

5.1.1 Bodem

De bodemsituatie hangt sterk samen met de landschappelijke ontwikkeling van het plangebied, dit wordt hieronder kort toegelicht. Voor meer informatie wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

Oer-IJ

Het plangebied ligt binnen het stroomgebied van het Oer-IJ en het latere Wijkermeer. Op de geomorfologische kaart is het gebied weergegeven als een vlakte van getijafzettingen. De top van de Pleistocene afzettingen ligt tussen de 16 en 24 meter beneden NAP⁷.

Tijdens de zeespiegelstijging in het Midden-Subboreaal (circa 4.250 jaar geleden) werd op natuurlijke wijze een strandwallensysteem (oude strandafzettingen) ontwikkeld. Dit strandwallensysteem vormde de grens van het westelijke veengebied. Indien een strandwal hoog genoeg wordt, en vaak genoeg droogvalt, kan een deel van het zand worden opgewaaid waardoor duinen ontstaan.

Tijdens het Midden-Subboreaal brak de zee ten noorden van Beverwijk door het toen aanwezige oude duin- en strandwallencomplex. Grote stukken veen uit het achterliggende westelijke veengebied werden weggeslagen en er ontstond een estuarien gebied dat de verbinding met de zee naar het achterland vormde. Dit wordt het Oer-IJ genoemd. De meren en geulen die toen zijn gevormd, zijn in de loop der eeuwen voornamelijk opgevuld met mariene sedimenten.

De Archeologische Kennis Inventarisatie van het AAC biedt opeenvolgende kaarten waarin de bodemkundige situatie in het plangebied is weergegeven. Hieruit blijkt dat het plangebied rond 2.500 voor Christus deels bedekt was met veen en deels bestond uit platen en slikken. Rond 1.000 voor Christus bestond het gebied uit strandwallen en lage duinen, met aan de zuidoostzijde een deel kwelders. Het Oer-IJ stroomde vanaf deze tijd tot na het begin van de jaartelling aan de westzijde langs het plangebied. Rond 100 na Christus lag de restgeul nog ongeveer op dezelfde plaats, terwijl een groot deel van het plangebied bestond uit resten van het Oer-IJ in de vorm van platen en slikken en restgeulen van aftakkingen van de rivier. Rond 900 na Christus was vrijwel het gehele plangebied bedekt met veen. De Kil vormt in de huidige tijd een restgeul van het Oer-IJ.

Wijkermeer

Vanaf circa 1.150 na Christus begon een periode waarin in het veengebied grote meren ontstonden door afslag van het veen. Het Wijkermeer ontstond op eenzelfde wijze en breidde zich tot in de zestiende eeuw uit. Vanaf die tijd slibde er weer grond aan langs de oevers van het Wijkermeer en slibde het meer geleidelijk aan dicht waardoor een moerassige poel ontstond. Het Wijkermeer is na de aanleg van het Noordzeekanaal in 1870 drooggemaakt tussen 1871 en 1873.

⁷ Bron: ARCHIS2

Hoogteligging en bodemtype

De hoogteligging van het plangebied varieert van NAP - 1,20 m in de meest zuidelijke punt (de oorspronkelijke bodem van de Wijkermeer) tot NAP + 0,10 m op de hoogste delen van de akkers. De bodem bestaat voornamelijk uit zware kleigrond. Het grootste deel is kalkarme eerdgrond. Langs de Kil liggen ook kalkrijke poldervaaggronden. De zuidelijke punt bestaat uit lichtere, kalkrijke woudeerdgronden.

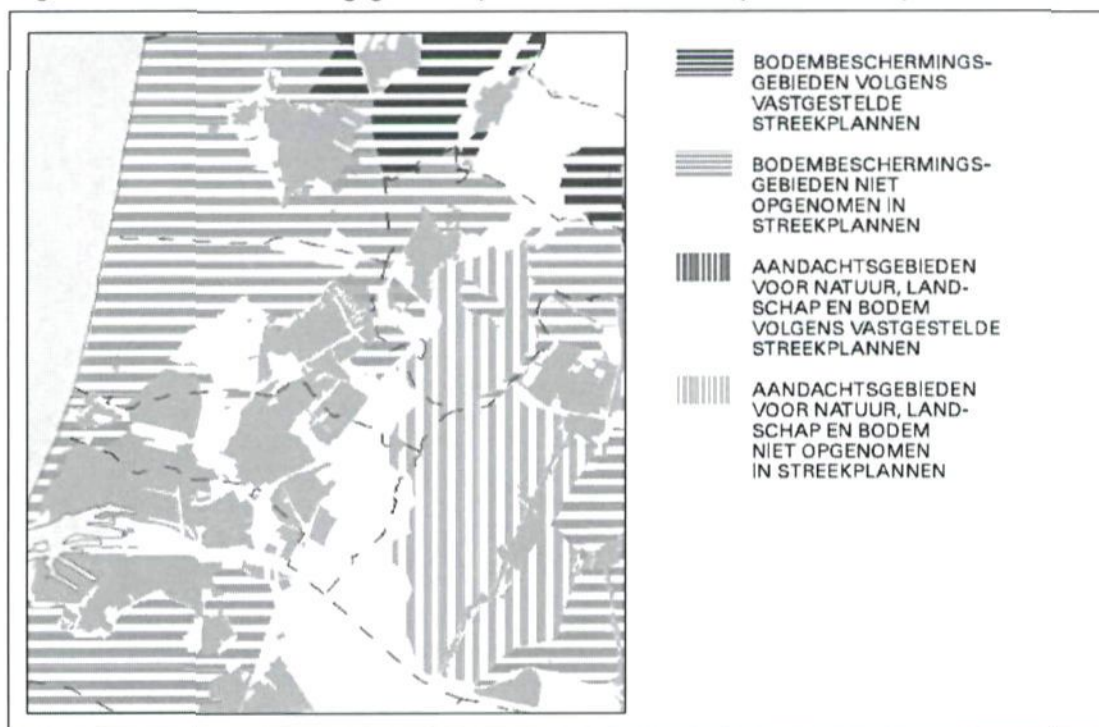
Bodemkwaliteit en bodembescherming

Het plangebied is in het Provinciaal Milieuplan niet aangewezen als bodembeschermingsgebied (figuur 5.1). Er zijn op dit moment weinig tot geen bodemgegevens voor dit gebied bekend. Binnenkort worden, in opdracht van de provincie Noord-Holland, bodemonderzoeken in het gebied uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek worden opgenomen in de bodemkwaliteitskaart. Daarnaast zal een bodembeheersplan worden opgesteld. Het bodembeheersplan regelt de grondstromen binnen het onder de bodemkwaliteitskaart liggende gebied. Hiermee kan grond met een gelijke kwaliteit binnen het gebied van de kaart vrij worden hergebruikt. In geval van grondverzet kan in een aantal gevallen worden volstaan met het alleen uitvoeren van historisch bodemonderzoek.

Wet bodembescherming

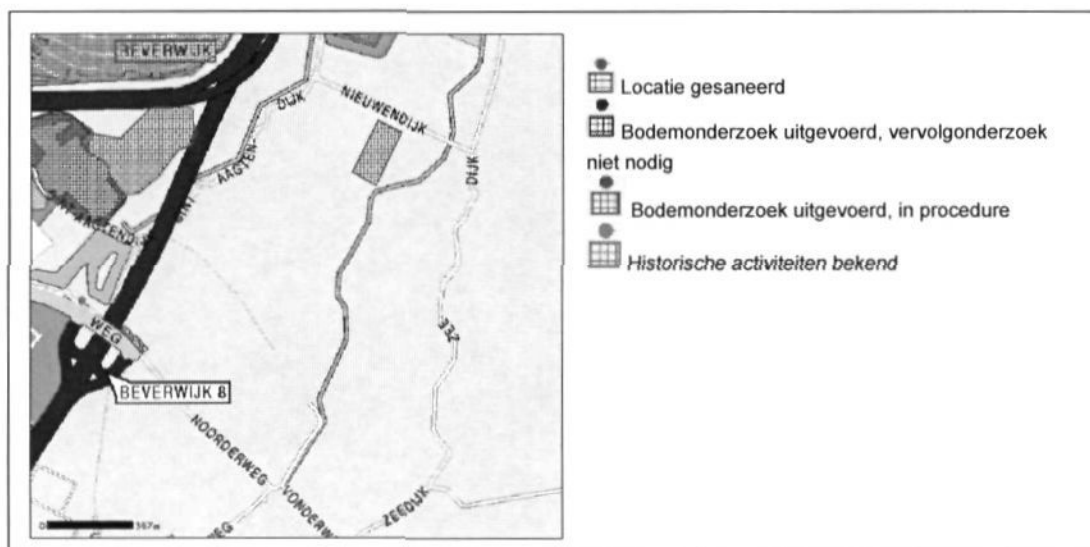
De Wet bodembescherming stelt dat de kwaliteit van de bodem geschikt moet zijn voor het beoogde gebruik van een gebied. De mate waarin de bodem verontreinigd mag zijn hangt af van het gebruik van het gebied. De verontreinigings situatie van de bodem kan worden vastgesteld door middel van bodemonderzoek. Bij dit onderzoek wordt het gehalte verontreinigende stoffen in grond en grondwater vastgesteld waarna toetsing van deze gehalten aan vastgestelde steef- en interventiewaarden plaatsvindt. De interventiewaarden geven het concentratieniveau voor verontreinigende stoffen aan waarboven sprake is van ernstige of dreigende ernstige vermindering van de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, plant of dier. De streefwaarde is het referentieniveau. Als de concentratie van verontreinigende stoffen onder deze waarde blijven is sprake van een schone bodem.

Figuur 5.1: Bodembeschermingsgebieden (bron: Provinciaal Milieuplan 2002-2006)

In kaart milieuonderzoeken bodem (figuur 5.2), beschikbaar via het bodemloket, zijn locaties en rapporten van toekomstige en reeds uitgevoerde bodemonderzoeken en bodemsaneringen en mogelijk bodembelastende (bedrijfs-) activiteiten in het verleden weergegeven.

Figuur 5.2: Kaart milieuonderzoek bodem (bron: www.bodemloket.nl)⁸

5.1.2 Water

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) neemt deel in de projectgroep De Buitenlanden en is betrokken bij de gehele planontwikkeling en het opstellen van dit milieueffectrapport en het nieuwe bestemmingsplan. Hierdoor heeft het Hoogheemraadschap inbreng in de planontwikkeling en wordt optimaal rekening gehouden met de wensen vanuit het Hoogheemraadschap. De afspraken en voorwaarden vanuit HHNK zijn vastgelegd in een rapportage, waardoor wettelijk aan de verplichting tot het opstellen van een watertoets is voldaan. De resultaten van de watertoets maken integraal deel uit van dit milieueffectrapport.

Watertoets

Sinds het ondertekenen van de Startovereenkomst Waterbeleid 21^e eeuw door het Rijk, IPO, VNG en de Unie van Waterschappen in februari 2001 is bij ieder relevant ruimtelijk initiatief het uitvoeren van een watertoets verplicht. In de watertoets worden alle waterhuishoudkundige aspecten van een plan bekeken.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft de door het Rijk opgestelde handreikingen geconcretiseerd tot een checklist die zij met betrekking tot watertoetsen hanteert in haar beheergebied. Deze checklist is in de bijlage opgenomen. In de checklist is aangegeven, dat binnen een watertoets aandacht moet worden besteed aan de volgende vijf thema's:

- waterkwantiteit;
- waterkwaliteit;
- afvalwaterketen;
- waterkeringen;
- beheer en onderhoud oppervlaktewater.

⁸ De kaart toont niet de chemische of fysische kwaliteit van de bodem maar beperkt zich tot informatie over uitgevoerde bodemonderzoeken, bodemsaneringen en historische activiteiten en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Waterkwantiteit

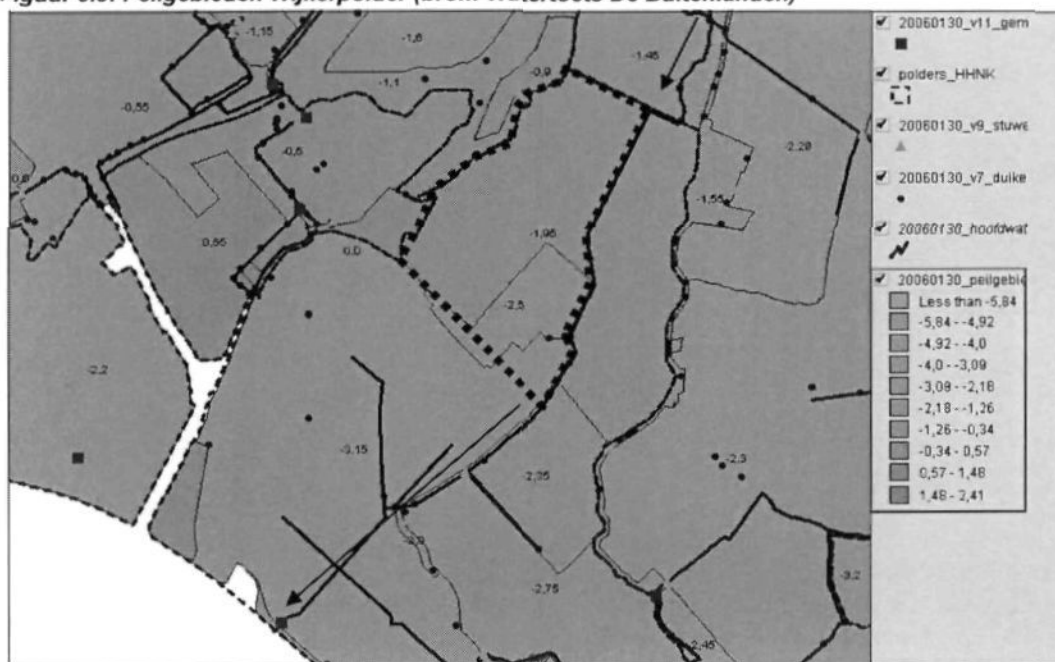
Peilbeheer

Het plangebied maakt waterstaatkundig deel uit van de Wijkerpolder. De totale oppervlakte van deze polder bedraagt 778 hectare, waarvan circa 30 hectare (circa 4%) uit open water bestaat.

Het plangebied kent drie waterpeilen:

- NAP -3,15 m in de zuidelijke hoek;
- NAP -2,50 m in de zuidelijke hoek en langs de Noorderweg;
- NAP -1,95 m in de rest van het plangebied.

Figuur 5.3: Peilgebieden Wijkerpolder (bron: Watertoets De Buitenlanden)

De Wijkerpolder voldoet aan de door HHNK gehanteerde veiligheidseisen ten aanzien van wateroverlast en inundatie. Er resteert daarom geen wateropgave in de polder.

Grondwater

De Wijkermeerpolder is een typische kwelpolder met een kweldruk van 0,25 mm per dag.

Waterkwaliteit

Het karakter van de polder wordt in waterstaatkundige zin vooral bepaald door de drooglegging, afmetingen van waterlopen en het slotenpatroon. De kwaliteit van het oppervlaktewater wordt van nature vooral bepaald door het feit dat de polder zoute kwel (0,25 mm per dag) kent. Deze kwel veroorzaakt een (verhoogd) chloride- en sulfaatgehalte. De brakke tot zoute kwel leidt ook tot verhoogde gehalten aan bemestende stoffen als stikstof en fosfaat.

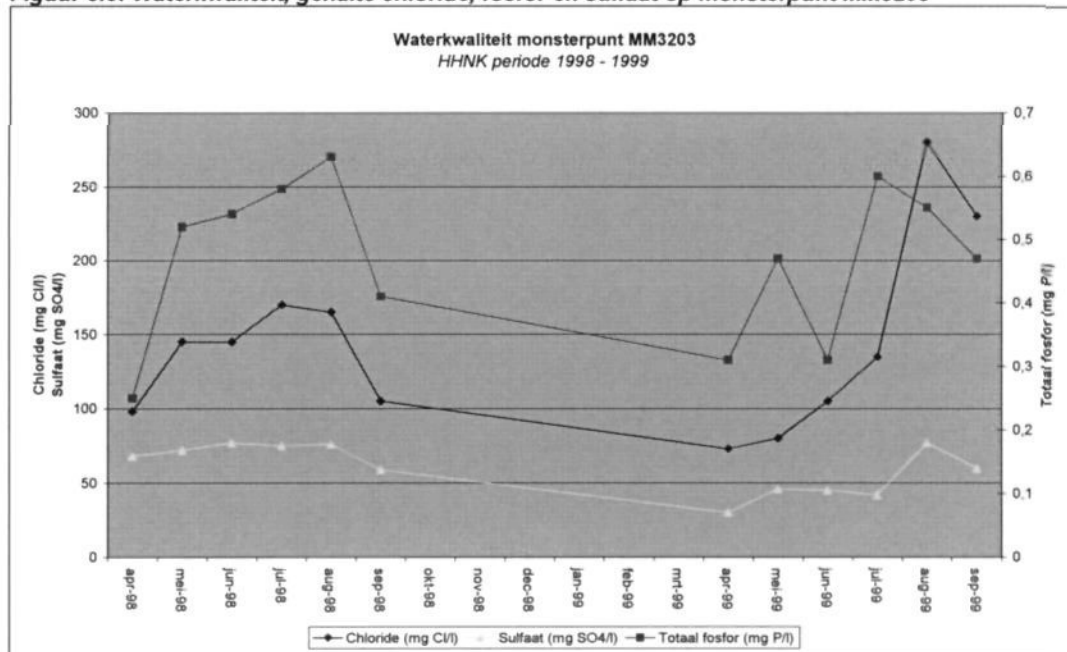
In de directe omgeving van het plangebied heeft HHNK een aantal monsterpunten voor waterkwaliteitsmetingen. Het meest nabijgelegen monsterpunt is MM3203 - direct naast MM3204 (zie figuur 5.4).

Figuur 5.4: Locatie monsterpunten waterkwaliteit HHNK

In 1998 en 1999 is de waterkwaliteit op monsterpunt MM3203 diverse malen gemeten. Daarbij is ondermeer onderzoek gedaan naar chloridegehaltes, totaal fosfor en sulfaat. In figuur 5.5 zijn de meetresultaten voor totaal fosfaat, chloride en sulfaat weergegeven.

Figuur 5.5: Waterkwaliteit, gehalte chloride, fosfor en sulfaat op monsterpunt MM3203

Door de voortdurende toevoer van relatief zoet water vanuit het Alkmaardermeer wordt een voor de landbouw in het gebied geschikte situatie gecreëerd. Van oorsprong gaat het dus om een brakke polder die door de toevoer van zoet (Alkmaardermeer) water wordt verzoet. Uit de meetreeksen blijkt dat de polder in de zomermaanden, als de toevoer van zoet water vermindert, verbrakt. In die maanden nemen ook de gehalten aan sulfaat en totaal fosfaat toe.

Het gevoerde beheer heeft een nivellerend effect op het aanbod aan macrofauna en macrofyten. De afwezigheid van waterplanten en de beperkte aantallen insecten wijzen op de invloed van sulfaat en chloride (zout). Naast de constante fluctuaties in de chemische samenstelling (zoet / brak) is dit ook het gevolg van de povere inrichting van het gebied. De habitatdiversiteit is daardoor klein.

Afvalwaterketen

Binnen het plangebied zijn 3 woningen / bedrijven aanwezig langs de Noorderweg. Deze zijn niet aangesloten op de riolering. In het gebied ligt binnen hetzelfde tracé als de drie aanwezige gasleidingen (zie hoofdstuk 10) ook een persleiding van HHNK.

Waterkering

Velsen-Noord en Beverwijk worden beschermd door duinen, dijken en kades. Opvallend is de ligging van de dijken. Grote delen van Velsen-Noord en Beverwijk liggen buiten de dijkkring. Deze buiten de dijkkring liggende gebieden worden of door dijken met een lager veiligheidsniveau beschermd (bijvoorbeeld Wijkeroogpark, de polder Wijkerveerpolder en De Buitenlanden) of liggen hoger dan het buitenwater (bijvoorbeeld Velsen-Noord en een deel van het gebied bij De Bazaar).

St. Aagtendijk en de Nieuwendijk zijn primaire waterkeringen die op de grens van het plangebied liggen. De beschermingszone van deze waterkeringen ligt binnen het plangebied.

Beheer en onderhoud oppervlaktewater.

Ten behoeve van het landbouwkundige gebruik wordt zoet water ingelaten. In combinatie met brakke kwel (0,25 mm.dag) kan de chemische samenstelling van het water in de sloten hierdoor sterk variëren.

5.2 Autonome ontwikkeling

5.2.1 Bodem

In de autonome ontwikkeling zal het landbouwkundige gebruik worden voortgezet. De bodem zal bij normaal gebruik niet wezenlijk veranderen (geen kwaliteitsverandering). Hierbij wordt aangenomen dat de toediening van meststoffen in evenwicht is met de afbraak, omzetting en opname door vegetatie.

5.2.2 Water

In de autonome ontwikkeling, bij voortzetting van het landbouwkundige gebruik, worden geen ontwikkelingen verwacht die een significante invloed hebben op het aspect water. Dit geldt voor alle te beoordelen thema's (waterkwantiteit, waterkwaliteit, afvalwaterketen, waterkeringen en beheer en onderhoud oppervlaktewater).

5.3 Beoordelingscriteria

Voor de beoordeling van het aspect bodem en water zijn, mede op basis van de Richtlijnen, de volgende criteria gehanteerd:

Bodem

- opbouw;
- kwaliteit;
- grondbalans.

Water

- waterkwantiteit;
- waterkwaliteit;
- afvalwaterketen;
- waterkeringen;
- beheer en onderhoud oppervlaktewater.

5.4 Effectbeschrijving

5.4.1 Bodem

Bodemopbouw

Verwacht wordt dat bij realisatie van de beoogde ontwikkeling van De Buitenlanden 76.489 m³ grond zal moeten worden ontgraven. Daarvan kan 41.366 m³ worden gebruikt ten behoeve van het ophogen van een dijklichaam en de tuinbouwstrook en verwerking in profielen van rijbanen, fiets- en wandelpaden. Het uitgangspunt is dat deze grond binnen het plangebied kan worden verwerkt. In totaal zal 60.634 m³ grond moeten worden vervoerd (bron: Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan Broekpolder De Buitenlanden).

Realisatie van recreatiegebied De Buitenlanden zal gepaard gaan met het noodzakelijke grondverzet. Op diverse plaatsen binnen het gebied zal de bestaande situatie met betrekking tot de opbouw van de bodem veranderen. Dit zowel door ontgravingen als door ophogingen. Vanwege de omvang en de diepte van ontgravingen en het gehanteerde uitgangspunt dat grond binnen het plangebied kan worden verwerkt wordt verwacht dat verstoringen van de bodemopbouw niet tot nauwelijks schadelijke consequenties zullen hebben voor de bodemopbouw. Bovendien geldt dat landbouwkundige grondbewerkingen in het heden en verleden al hebben geleid tot verstoring van de bodem.

In het baggerdepot zal jaarlijks 10.000m³ baggerspecie worden opgebracht op een oppervlakte van 1,5 à 2 hectare. Ter plaatse van het baggerdepot zal extra druk op de bodem plaatsvinden. De fysische eigenschappen van de bodem ter plaatse van het depot moeten zodanig zijn dat er geen problemen kunnen ontstaan met zettingen of verzakking in de omgeving.

Bodemkwaliteit

Op basis van het huidige gebruik is de verwachting dat er geen belemmeringen zijn die de realisatie van de beoogde ontwikkelingen in de weg staan. Om inzicht te krijgen in de bodemkwaliteit moet bodemonderzoek worden uitgevoerd. De Milieudienst adviseert de bodemkwaliteitskaart te gebruiken die op korte termijn beschikbaar zal komen. Dan kan ook bepaald worden welke aanvullende bodemonderzoeken noodzakelijk zijn.

Het baggerdepot is bedoeld voor de opslag van 10.000 m³ schone tot licht verontreinigde baggerspecie, klasse 0, 1 en 2. Ten behoeve van het vergroten van de draagkracht van de ondergrond van het depot wordt voorafgaand aan de realisatie van het depot een landbouwdrainage aangebracht (algemene randvoorwaarden baggerdepot Beverwijk, HHNK, 12 juni 2006). Bodemverontreiniging wordt niet verwacht omdat sprake is van opslag van baggerspecie klasse 0,

1 en 2 en omdat de bodem binnen het plangebied overwegend uit (zware) klei bestaat. Omdat de definitieve locatie van het baggerdepot op dit moment niet bekend is, verdient het aanbeveling om voorafgaand aan realisatie van het baggerdepot locatiespecifiek te bezien of bodemverontreiniging kan worden uitgesloten.

Grondbalans

Uitgangspunt met betrekking tot grondverzet is dat de grond binnen het plangebied kan worden verwerkt (bron: Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan Broekpolder De Buitenlanden). Ook het baggerdepot wordt ontwikkeld met een neutrale grondbalans. Daarmee is op gebiedsniveau sprake van een neutrale grondbalans.

5.4.2 Water

Waterkwantiteit

Het plangebied - de drie peilvakken die in de huidige situatie deels in het plangebied liggen - voldoet op dit moment aan de werknormen voor het voorkomen van wateroverlast.

Figuur 5.6: Peilvak indeling volgens BWN studie (Peilvakindeling volgens BWN studie (de gekleurde gebieden))

De bestaande drie waterpeilen blijven gehandhaafd:

- NAP -3,15 m rondom de zuidelijke woning aan de Noorderweg;
- NAP -2,50 m in de zuidelijke hoek;
- NAP -1,95 m in de rest van het plangebied.

In het plangebied verschuiven de bestaande peilgebieden echter wel in zuidelijke richting waardoor de zuid-oost hoek van het plangebied vernat.

De peilgebieden met de laagste peilen worden wel kleiner. Het NAP -3,15 m peilgebied zit in het plan alleen nog om de zuidoostelijke woning aan de Noorderweg. Het NAP -3,15 m peilgebied binnen het plangebied neemt van circa 4 ha af naar circa 1 ha. Van het NAP -2,50 m peilgebied blijft nog circa 1/3 deel bestaan. Het overige deel wordt bij het NAP -1,95 m peilgebied

gevoegd. Er treedt dus enige vernatting op in de meest zuidelijke hoek van het plangebied. De verminderde mogelijkheden van waterberging in het gebied worden gecompenseerd doordat er extra waterlopen worden gerealiseerd en de Kil wordt verbreed (Watertoets, 2006). Omdat het bestaande agrarische grondgebruik in het plangebied bij realisatie van het recreatiegebied zal verdwijnen, geldt dat negatieve effecten op gebruiksfuncties niet worden verwacht.

Drainage van grote delen van het plangebied is bij realisatie van het recreatiegebied niet meer noodzakelijk. Wel zal ter plaatse van bijvoorbeeld het parkeerterrein en het baggerdepot drainage worden aangebracht. Bestaande drainage, aangelegd ten behoeve van het agrarische grondgebruik, kan veelal worden opgeheven. Hierdoor zal de afvoer van neerslag naar het oppervlaktewater vertraagd worden. Gronden zullen na het opheffen van drainage langer nat blijven dan in de bestaande situatie. Er wordt niet verwacht dat dit noemenswaardige nadelige effecten heeft op de algemene toegankelijkheid van het gebied. Wel kan lokaal sprake zijn van een minder goede toegankelijkheid van onverharde paden in het gebied tijdens natte perioden.

Ten behoeve van een goed watersysteem wordt een aantal nieuwe duikers en stuwen aangelegd. Zo mogelijk worden bestaande duikers en stuwen benut. Hierdoor kan het watersysteem goed doorstroomd worden.

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit in het plangebied zal door de functieverandering van agrarisch naar recreatie en natuur enigszins verbeteren door een afname van de emissie van meststoffen en door de zuiverende werking van de natuurvriendelijke oevers langs de Kil en ter plekke van de oude oeverlijn van het Oer-IJ. Het hogere peil in het zuidelijke deel van het plangebied zal meer tegenwicht bieden aan de daar optredende brakke en nutriëntrijke kwel.

Ten behoeve van een goed watersysteem wordt een flink aantal nieuwe duikers en stuwen aangelegd. Hierdoor kan het watersysteem goed doorstroomd worden wat gunstig is voor de waterkwaliteit.

Voor de afvoer van het proceswater vanuit het baggerdepot moet op korte afstand (< 25 meter) van het depot oppervlaktewater aanwezig zijn. Is dit niet aanwezig dan moet een aansluiting op de riolering gerealiseerd worden of oppervlaktewater worden gegraven. Aan weerszijden van de toegangsweg wordt een waterloop gerealiseerd voor de afvoer van het water. Ter plaatse van het baggerdepot zal het hemelwater door middel van natuurlijke afwatering binnen de inrichting via een bezinkist met overstort, worden geloosd op het oppervlaktewater. Het percolatiewater dat door het baggerslib sijpelt, zal door middel van drainagesysteem via een bezinkingssloot worden geloosd op het oppervlaktewater. Er zal sprake zijn van een geleidelijke uitstroom van water uit de bezinkist. Voor eventuele lozingen vanuit het baggerdepot op oppervlaktewater zal een vergunning in het kader van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) worden aangevraagd. Om die reden wordt verwacht dat eventuele lozingen geen negatief effect hebben op de waterkwaliteit ter plaatse.

Afvalwaterketen

De woningen langs de Noorderweg zijn niet aangesloten op de riolering. Voor eventuele nieuwe lozers zal bij lozing op het oppervlaktewater een IBA2 (individuele behandeling van afvalwater categorie II) door HHNK worden voorgeschreven.

Er wordt naar gestreefd om hemelwater afkomstig van schone verharde oppervlakken (onder andere dakwater van de recreatieboerderij) rechtstreeks af te koppelen op het open water. Bij de inrichting moet ook rekening gehouden worden met de aanwezige (pers)leiding. Vanuit het baggerdepot vrijkomend (afval)water wordt niet ongezuiverd op het oppervlaktewater geloosd.

Waterkeringen

Recent zijn de duinen, dijken en kades in de dijkkring beoordeeld op hun waterkerende functie (22 november 2005, 'Toetsing primaire waterkeringen 2005, HHNK'). Dit bleek voldoende gewaarborgd. Er zijn wel enkele bijzonderheden geconstateerd bij de Nieuwe Overdijking en de Sint Aagtendijk. Deze zijn globaal grondmechanisch onderzocht. Uit de onderzoeken bleek dat er voor delen van de dijken (nog) geen goed oordeel kon worden gegeven op de punten van stabiliteit en piping. Dit wordt de komende jaren nader onderzocht en zo nodig opgelost.

Binnen het plan voor de Buitenlanden wordt qua bestemming en inrichting rekening gehouden met de primaire waterkeringen de Nieuwe Dijk en de Sint Aagtendijk. Indien er werkzaamheden in de beschermingszone worden gepland moet dit getoetst worden. Indien nodig zal HHNK om stabiliteitsberekeningen vragen en eisen en randvoorwaarden stellen aan de inrichting.

Beheer en onderhoud oppervlaktewater

Het Hoogheemraadschap is als waterbeheerder verantwoordelijk voor het beheer van al het water. Met de toekomstige beheerder zullen afspraken worden gemaakt over het toekomstig onderhoud (onderhoudsplan opstellen). Er wordt door HHNK naar gestreefd om de toekomstige verbrede Kil (hoofdwaterloop) varend op zuiverheid te kunnen onderhouden.

5.5 Effectbeoordeling

5.5.1 Bodem

Opbouw

Het plan gaat op diverse plaatsen uit van vergraving van grond. Op diverse plaatsen zal sprake zijn van verstoring van de bodem. Landbouwkundige bodembewerkingen hebben in het verleden geleid tot verstoring van de bodem. Er wordt verwacht dat niet of nauwelijks sprake zal zijn van verstoringen naast de door de landbouw reeds verstoorde teeltlaag.

Het plan heeft geen effecten op het aspect bodemdaling. Alleen in het deel van circa 15 hectare waar het peil van -2,50 m naar -1,95 m gaat kan een eventuele bodemdaling iets afnemen. Het aspect opbouw wordt enigszins negatief (0/-) beoordeeld.

Kwaliteit

Verwacht wordt dat het plan geen positief of negatief effect heeft op de bodemkwaliteit. Door de afname van het areaal landbouw, zal de aanvoer van nutriënten naar de bodem wel afnemen. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen zal in het gebied verminderen. Het bodemtype (zware klei) en het feit dat het slibdepot uitsluitend voor schone tot licht verontreinigde baggerspecie (klasse 0, 1 en 2) gebruikt zal worden, maakt dat verwacht wordt dat het baggerdepot geen negatieve invloed heeft op de bodemkwaliteit ter plaatse. Het aspect bodemkwaliteit wordt neutraal (0) beoordeeld.

Grondbalans

Uit de cijfers voor de grondbalans uit het concept Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan blijkt dat het plan een positieve grondbalans (overschot) kent. In het plan wordt er echter vanuit gegaan dat dit overschot binnen het gebied afgezet kan worden. Er is dan dus sprake van een neutrale grondbalans. Het aspect grondbalans wordt daarmee neutraal (0) beoordeeld.

5.5.2 Water

Waterkwantiteit

Waterberging

In de nieuwe situatie neemt de waterberging toe ten opzichte van de huidige situatie. Ook omdat er bestaande sloten niet worden gedempt, zal de nieuwe situatie qua waterberging een verbetering zijn ten opzichte van de huidige situatie.

Wateraanvoer

Er wordt een flink aantal nieuwe duikers en stuwen aangelegd. De situatie voor de watervoorziening verandert nauwelijks. Door de aanleg van extra duikers en stuwen wordt het gebied wel beter doorspoelbaar. *Daardoor heeft het plan een positief effect.*

De kwetsbaarheid voor verdroging blijft in waterhuishoudkundig opzicht gelijk. De hoofdwaterstructuur, de peilen en de waterhuishoudkundige kunstwerken veranderen niet. De kwetsbaarheid voor verdroging neemt wel toe door de functieverandering. Natuur stelt andere eisen aan de kwaliteit van het water dan agrarisch gebied.

Grondwateroverlast

Er wordt geen grondwateroverlast verwacht.

De uiteindelijke beoordeling van de effecten op het aspect waterkwantiteit komt op basis van voornoemde argumenten positief uit (+).

Waterkwaliteit

Oppervlaktewaterkwaliteit

In het plan wordt een flink aantal nieuwe duikers en stuwen aangelegd. Zo mogelijk worden bestaande duikers en stuwen benut. Het watersysteem kan hierdoor goed doorstroomd worden. Dit is gunstig voor de waterkwaliteit.

Ook door de functie verandering zal de waterkwaliteit verbeteren. Het watersysteem wordt echter gedomineerd door de optredende kwel en de inlaat van water vanuit het Alkmaardermeer en de polder Assendelft. Dit verandert niet. Daarom worden er ook geen grote verbeteringen van de waterkwaliteit verwacht. Van verbetering van de waterkwaliteit zal in de toekomst vooral sprake kunnen zijn als de functie van de gehele Wijkmeerpolder zou veranderen.

Grondwaterkwaliteit

Binnen het plan zijn er geen elementen die in waterhuishoudkundige zin de grondwaterkwaliteit zullen veranderen. Het gebied is een kwelgebied en zal dat ook in de toekomstige situatie blijven.

Natte natuur

Natte natuur wordt vooral ontwikkeld langs de Kil. Omdat de oostoever van de Kil haar agrarische functie zal behouden is flexibel peilbeheer niet mogelijk. De natte natuur neemt in omvang aanzienlijk toe door de aanleg van brede oevers en door het verruimen van de watergangen. De aanleg van extra natte natuur heeft een positieve invloed op de waterkwaliteit.

De uiteindelijke beoordeling van de effecten op het aspect waterkwaliteit komt op basis van voornoemde argumenten enigszins positief uit (0/+)

Afvalwaterketen

De bestaande bebouwing is niet aangesloten op de riolering en zal dit ook in autonome ontwikkeling niet zijn. Voor nieuwe lozingen geldt dat bij lozing op het oppervlaktewater een IBA2 (individuele behandeling van afwater categorie II) is voorgeschreven.

Er wordt naar gestreefd om hemelwater afkomstig van schone verharde oppervlakken rechtstreeks af te koppelen op het open water. Het aspect afvalwater wordt neutraal (0) beoordeeld.

Waterkeringen

De breedte van de beschermingszone (50 meter uit de kernzone) van de primaire waterkeringen in het plangebied worden in acht genomen. Daarmee is er voldoende waarborg voor veilige waterkeringen. Dit aspect wordt neutraal (0) beoordeeld.

Beheer en onderhoud oppervlaktewater

Het Hoogheemraadschap is als waterbeheerder verantwoordelijk voor het beheer van al het water. In het beheer en onderhoud wordt de Keur van HHNK gevolgd. Dit aspect wordt neutraal (0) beoordeeld.

Tabel 5.1: Beoordeling bodem en water

Criterium	Planalternatief
Bodem	
opbouw	0/-
kwaliteit	0
grondbalans	0
Water	
waterkwantiteit	+
waterkwaliteit	0/+
afvalwaterketen	0
waterkering	0
beheer en onderhoud watergangen	0

5.6 Effectbeperkende maatregelen

Voor de natuurfunctie zou het aantrekkelijk zijn om flexibel peilbeheer te introduceren. Door de verbinding met het peilvak van het agrarische gebied is dat echter (nog) niet mogelijk. Het introduceren van flexibel peilbeheer eventueel in combinatie met circulatie van water werkt positief door naar de inlaatbehoefte en daarmee naar het voorkomen van verdroging.

Het Noordzeekanaalgebied heeft van oorsprong een zout tot brak milieu. In de laaggelegen IJ-polders, zoals de Wijkermeerpolder en Westzanerpolder, is het kwelwater nog steeds zout. In het gebied liggen de kansen dan ook vooral op het vlak van herstel van brakke vegetaties. Het huidige waterbeheer leidt tot een constante onregelmatigheid in de chemische samenstellingen. In biologisch opzicht worden dan de meest algemene soorten gefaciliteerd. In de soortensamenstelling is dat terug te vinden in de vorm van een zeer beperkt aantal soorten en de massale aanwezigheid van aasgarnaaltjes. Herstel van het eigen brakke karakter, samen met het naast gelegen gebied van de Sint Aagtendijk kan leiden tot een bijdrage zoals in het verslag 'Brak is de basis' kansen voor natuur in het Noordzeekanaalgebied is aangegeven (zie ook hoofdstuk 8).

Om in zeer droge periode het peil te handhaven kan in de zomertijd eventueel water uit de polder Assendelft ingelaten worden. Aangeraden wordt hier beperkt gebruik van te maken. Beter is het om te kiezen voor een constante toevoer van brak water uit het Noordzeekanaal. Dit sluit ook aan bij de wensen van de sport- en beroepsvisserij in het gebied. Door de toevoer van brak water ontstaan in het gebied zout - zoet gradiënten, die in ecologisch opzicht zeer waardevol zijn.

Op termijn zou mogelijk de gehele Wijkermeerpolder verbrakt kunnen worden. Maar zolang de agrarische functie aanwezig is, is het aanvoeren van zoet water het uitgangspunt voor de polder en zal het gebied niet verbrakt worden.

Er wordt bij de planontwikkeling rekening mee gehouden dat in de toekomst eventueel een hoger streefpeil mogelijk is en wellicht flexibel peilbeheer wordt toegepast. In het huidige ontwerp worden de fietspaden momenteel verhoogd aangelegd. Bij de keuze van vegetatie en bomen moet gekozen worden voor soorten die bestendig zijn tegen brak (grond)water.